

BETÆNKNING

FRA

BØRNE- OG UNGDOMSFORSORGENS
PÆDAGOGISKE NÆVN

vedrørende uddannelsen til børneforsorgspædagog

BETÆNKNING NR. 313

1962

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Indledning	5
I. Uddannelsen til børneforsorgspædagog	6
1. De nugældende regler for uddannelse af personalet ved opdragelseshjem samt ved børneforsorgsinstitutioner for spæde børn og småbørn	6
2. Det af børne- og ungdomsforsorgens pædagogiske nævn i 1960 fremsatte forslag til udbygning af barneplejerskeuddannelsen.	6
3. Forslag til samlet undervisningsplan for uddannelse af personalet ved opdragelseshjem samt ved børneforsorgsinstitutioner for spæde børn og småbørn.	6
4. Forslag til særlig benævnelse for børneforsorgsskolerne og de elever, der har gennemgået disse.	9
5. Diakoners uddannelse til børneforsorgspædagoger.	10
6. Rammerne for børneforsorgens fortsættelsesseminarium.	13
II. Spørgsmålet om ændring af reglerne for ydelse af økonomisk støtte til del- tagere i børneforsorgens uddannelser.	15
1. De gældende regler for ydelse af vikartilskud og stipendier til deltagere i børneforsorgens uddannelser.	15
2. Reglerne for økonomisk støtte til lærere i folkeskolen, der gennemgår videre uddannelse.	16
3. Reglerne for økonomisk støtte gennem Ungdommens uddannelsesfond	17
4. Forslag til nye regler for ydelse af vikartilskud m. v. til deltagere i børne- forsorgens uddannelser.	18
III. Behovet for uddannelse af børneforsorgspædagoger.	19
1. Børneforsorgsseminariernes almene linie.	19
2. Børneforsorgsseminariernes småbørnslinie.	20
3. Behovet for oprettelse af nye børneforsorgsseminarier.	21
IV. De økonomiske konsekvenser af nævnets forslag.	23
V. Udkast til bekendtgørelse angående uddannelsen til børneforsorgspædagog	27
VI. Sammen drag	39
 <i>Bilag</i>	
A. Forslag til arbejdsopgaver for elever efter småbørnslinien under prakti- kanttjeneste på børnehospital eller børneafdeling.	41
B. Oversigt over uddannelse til børneforedragspædagog	41

Indledning

I betænkning nr. 257 af 29. marts 1960 har børne- og ungdomsforsorgens pædagogiske nævn fremsat forslag vedrørende ændring af barneplejerskeuddannelsen, idet man for så vidt angår *den eet-årige uddannelse* har foreslået, at den hidtidige eksamen, der afholdes efter maksimalt 16 timers undervisning i et fag, bortfalder. Der foreslås i stedet i forbindelse med den praktiske uddannelse givet 30 timers undervisning i barnepleje og emner i naturlig tilknytning hertil, medens der samtidig gives eleverne adgang til at gennemgå et samariterkursus.

Uddannelsen til *autoriseret barneplejerske* blev foreslået ændret således, at den kommer til at omfatte en teoretisk uddannelse på ialt 9 måneder i 3 perioder, afvekslende med praktikperioder i henholdsvis børnehave (6 måneder), spædbørnehjem eller vuggestue (12 måneder) og børneafdeling på hospital (6 måneder).

Den teoretiske undervisning meddeles på et børneforsorgsseminarium, der tillige formidler den praktiske uddannelse. I betænkningen opstilledes retningslinier for såvel den praktiske som den teoretiske uddannelse. Den sidste foreslås at omfatte 965 obligatoriske timer og som minimum 128 valgfri timer. Der er angivet retningslinier vedrørende undervisningens indhold, og undervisningen foreslås afsluttet med en prøve, svarende til den prøve, der afslutter den nuværende grunduddannelse.

Der blev stillet forslag om barneplejeskolens ledelse og personale, idet ledelsen blev foreslået henlagt under udvalget vedrørende børneforsorgsseminarierne (skoleudvalget), og til at forestå den daglige ledelse skulle ansættes en skole- og undervisningskyndig forstander i 25. lønklasse samt en overlærer i 23. lønklasse.

Endelig blev det foreslået, at barneplejeskolen henlægges til et nyoprettet børneforsorgsseminarium i Århus og indrettes i Chr. IX's børnehjems bygninger.

Af de i betænkningen fremsatte forslag er foreløbig kun ét gennemført, idet ledelsen af barneplejeskolen er henlagt under udvalget vedrørende børneforsorgsseminarierne (skoleudvalget).

Daværende socialminister Julius Bomholt har imidlertid i juni måned 1960 tiltrådt også de øvrige af nævnet fremsatte forslag, men socialministeriet har stillet forslagernes gennemførelse i bero af to grunde. Dels kunne Chr. IX's børnehjem foreløbig ikke tages i brug til dette formål, således at andet konkret forslag måtte afventes. Dels afventede man, at nævnet skulle afgive en samlet betænkning vedrørende uddannelsen til børneforsorgspædagog, der omfatter indstilling om indholdet af grunduddannelsen (herunder den kommende uddannelse af barneplejersker) og den videregående uddannelse, en samlet vurdering af behovet for uddannelsesskoler og indstilling vedrørende reglerne for ydelse af vikartilskud og stipendier til deltagere i de nævnte uddannelser.

Spørgsmålet har været forelagt skoleudvalget vedrørende børneforsorgsseminarierne, der består af følgende medlemmer:

Direktør Holger Horsten, direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen, formand,
kontorchef Asger Friis, socialministeriet,
forstander Carl Bek, drenge- og lærlingehjemmet Godhavn.

overlærer Erik Kjær, iagttagelseshjemmet Roskilde Hvile,
direktør Andreas Jakobsen, direktoratet for Københavns kommunes børne- og ungdomsinstitutioner,
rektor Robert Watt Boolsen, Danmarks sociale højskole,
konsulent Poul W. Perch, direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen.

Hertil kommer som tilforordnede medlemmer:

Forstander Erik Eriksen, børneforsorgens fortsættelsesseminarium,
forstander Keld Mølbak, Hindholm højskole,
forstander H. C. Rasmussen, børneforsorgsseminariet, Jægerspris.

Som sekretær for skoleudvalget fungerer fuldmægtig Otto Sørensen, socialministeriet.

Til skoleudvalgets drøftelser af spørgsmålet vedrørende tilrettelæggelse af grunduddannelsens småbørnslinie (den tidligere barneplejerskeuddannelse) har følgende været indbudt:

Inspektør frk. Damgård Thygesen, direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen,

Inspektør frk. Johanna Kofoed Hansen, direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen, leder af den supplerende uddannelse for sygeplejersker og statsautoriserede barneplejersker,

forstanderinde frk. Jensigne Johnsen, Vangede vuggestue, leder af barneplejerskolen,

forstanderinde frk. Erna Dinesen, spædbørnehjemmet Hartmannsvej,

forstanderinde frk. Vibeke Juhl, Louis Petersens børnegård,

forstanderinde frk. Agnethe Overgaard, vuggestuen i ungdomsgården, Smørumvej,

de tre sidste som repræsentanter for henholdsvis Danske Børnesagsarbejderes Sammenslutning, fraktion III, for ledere og medarbejdere ved spædbørnehjem, Dansk Barneplejeråds afdeling for personale ved institutioner for forebyggende børneforsorg og Foreningen af sygeplejersker ved forebyggende børneforsorgsinstitutioner.

Til at fremkomme med forslag til udkast til bekendtgørelse angående uddannelsen til børneforsorgspædagog har skoleudvalget nedsat et underudvalg med konsulent P. W. Perch som formand og bestående af:

rektor R. Watt Boolsen,
forstander Erik Eriksen,

forstander H. C. Rasmussen,
forstander EL Mølbak,
forstanderinde frk. Jensigne Johnsen,
forstanderinde frk. Erna Dinesen,
forstanderinde frk. Vibeke **Juhl**,
forstanderinde frk. Agnethe Overgaard.

Skoleudvalgets sekretær fungerede som sekretær for underudvalget.

Skoleudvalget har ialt drøftet spørgsmålene dels i 15 underudvalgs- dels i 6 plenarmøder og har tiltrådt forslaget i sit plenarmøde den 8. juni 1962, hvorefter dette blev forelagt det pædagogiske nævn, der allerede tidligere gentagne gange har haft lejlighed til at drøfte opstående principielle spørgsmål.

Det pædagogiske nævn, der har samme sammensætning som ved afgivelsen af betænkning nr. 257 om barneplejerskeuddannelsen, bortset fra at kst. statskonsulent N. C. Horsfeldt-Poulsen har fungeret som undervisningsministeriets repræsentant efter statskonsulent K. Helveg-Petersens udnævnelse til undervisningsminister, har behandlet spørgsmålet i 8 møder. Som særligt tilforordnede har forstander, cand. psych. Gunnar Andersen og seminarieforsstander, cand. psych. Esther Holm deltaget i nævnets møder. Forstander Agner Olsen, der fra 1. april 1962 er tilforordnet nævnet, har deltaget i møderne den 25. og 26. juni og 2. juli. Betænkningen har været drøftet i et fællesmøde den 25. juni 1962 mellem det pædagogiske og økonomiske nævn.

Om afgivelsen af nærværende betænkning er der i nævnets møde den 2. juli 1962 opnået enighed.

Idet man henviser til sammendraget side 39 skal nævnet fremhæve, at den uklarhed, der er om uddannelsen, hæmmer en meget ønskelig tilgang af kvalificeret personale til børne- og ungdomsforsorgen og gør en hurtig gennemførelse af nævnets forslag påkrævet.

i. UDDANNELSEN TIL BØRNEFORSORGSPÆDAGAG

1. De nugældende regler for uddannelse af personalet ved opdragelseshjem samt ved børneforsorgsinstitutioner for spæde børn og småbørn.

Med henblik på uddannelse af ledere og medarbejdere til opdragelseshjem blev der ved socialministeriets bekendtgørelse af 8. marts 1952

fastsat regler for en særlig grunduddannelse og en videregående uddannelse. Grunduddannelsen tager sigte på at kvalificere deltagerne til stillinger som medarbejdere ved almindelige børnehjem og optagelseshjem for børn i alderen 2-14 år samt som ledere ved mindre hjem af denne art. Uddannelsen danner endvidere <grundlaget for den videregående uddannelse.

Den videregående uddannelse tager sigte på at uddanne ledere til større almindelige børnehjem og optagelseshjem samt ledere og medarbejdere ved iagttagelseshjem og opdragelseshjem for vanskelige og svagt begavede børn og unge.

For ledere og medarbejdere ved børneforsorgens institutioner for spæde børn og småbørn er etableret en særlig barneplejerskeuddannelse, bestående dels af en 1-årig uddannelse, hvorunder eleverne får praktisk uddannelse på spædbørnehjem eller i vuggestuer samt en teoretisk uddannelse på ialt 54 timer, dels af en videregående uddannelse på 2 år, omfattende ét års yderligere praktisk uddannelse, på spædbørnehjem eller i vuggestue, 6 måneder i børnehave og 6 måneder i børnehospital, samt en teoretisk uddannelse, omfattende ialt 100 timer. Reglerne for denne uddannelse er fastsat i socialministeriets cirkulære af 10. oktober 1951.

I betænkning nr. 128 af 1955 vedrørende en særlig uddannelse af ledere og medarbejdere inden for børneforsorgen blev der fremsat forslag om en udbygning af disse uddannelser, der indebar dels en vis ændring af de fagområder, hvori der undervises, dels en væsentlig forøgelse af antallet af undervisningstimer. Medens grunduddannelsen og den videregående uddannelse er blevet udbygget i overensstemmelse med de fremsatte forslag, er der for barneplejerskeuddannelsens vedkommende alene sket det, at man har gennemført det i betænkningen fremsatte forslag om oprettelse af et særligt 4 måneders supplerende kursus for autoriserede barneplejersker og sygeplejersker.

Uddannelsen til autoriseret barneplejerske foregår derfor stadig efter de i socialministeriets bekendtgørelse af 10. oktober 1951 angivne retningslinier. Dette indebærer blandt andet, at den teoretiske undervisning ved barneplejerskeuddannelsen er af væsentligt mindre omfang end ved børneforsorgens grunduddannelse og andre tilsvarende uddannelser, som f. eks. børnehavelærerindeuddannelsen.

2. Det af børne- og ungdomsforsorgens pædagogiske nævn i 1960 fremsatte forslag til udbygning af barneplejerskeuddannelsen.

På den anførte baggrund optog man i efteråret 1959 i nævnet spørgsmålet om udbygning af barneplejerskeuddannelsen til fornyet overvejelse. I den af nævnet i 1960 afgivne be-

tænkning vedrørende ændring af barneplejerskeuddannelsen er nærmere redegjort for de krav, der må stilles til personalet ved vuggestuer og spædbørnehjem, og det udtales, at det er åbentbart, at den nuværende barneplejerskeuddannelse på baggrund heraf må anses for ganske utilstrækkelig. Nævnet finder ikke det i betænkningen fra 1955 fremsatte forslag om en udvidelse af den teoretiske uddannelse ved den 3-årige barneplejerskeuddannelse fra ca. 100 til godt 400 undervisningstimer tilstrækkelig og stiller forslag om, at den teoretiske uddannelse udvides til at omfatte minimalt 1093 timer. Denne undervisning foreslås opdelt i 3 kursusperioder af henholdsvis 3 måneders, 2 måneders og 4 måneders varighed, således at eleverne mellem kursusperioderne, der tilsammen bliver af 9 måneders varighed, gennemgår 6 måneders praktik i børnehave, 12 måneders praktik i spædbørnehjem eller vuggestue og 6 måneders hospitalspraktik.

Forslaget forudsætter, at det nuværende 4 måneders supplerende kursus for autoriserede barneplejersker og sygeplejersker bortfalder, efterhånden som uddannelsen udbygges efter ovennævnte retningslinier.

I betænkningen er tillige fremsat forslag til en undervisningsplan for den ændrede barneplejerskeuddannelse.

En gennemførelse af de foreslåede retningslinier for praktisk og teoretisk uddannelse af barneplejerskerne vil betyde, at barneplejerskeuddannelsen får et indhold og et omfang, der i princippet svarer til børneforsorgens grunduddannelse. En sådan ligestilling vil blandt andet medføre, at barneplejerskerne ligesom medarbejdere, der har gennemgået børneforsorgens grunduddannelse, får mulighed for at blive optaget på børneforsorgens videregående uddannelse.

3. Forslag til samlet undervisningsplan for uddannelse af personalet ved opdragelseshjem samt ved børneforsorgens institutioner for spæde børn og småbørn.

Efter at der således dels allerede er sket en udvidelse af børneforsorgens grunduddannelse og børneforsorgens videregående uddannelse, dels er fremsat forslag om en udbygning af barneplejerskeuddannelsen, således at den i omfang og indhold bringes i niveau med grunduddannelsen, har nævnet fundet det påkrævet at foretage en nærmere gennemgang af under-

visningsplanerne for de tre uddannelser med henblik på at få afstemt timetal og fagområder for de enkelte uddannelser efter hinanden. Det bemærkes herved, at udvidelsen af børneforsorgens grunduddannelse og videregående uddannelse har medført, at der i større omfang end tidligere gør sig en overlappning gældende mellem uddannelserne på de to skoleformer. Man har endvidere fundet det nødvendigt på grundlag af de indvundne undervisningserfaringer at overveje timetal for de enkelte fag. Disse overvejelser har endvidere nødvendiggjort en fornyet gennemgang af de i nævnets betænkning om ændring af barneplejerskeuddannelsen skitserede undervisningsplaner.

Nævnet har ved disse overvejelser støttet sig på materiale tilvejebragt af skoleudvalget vedrørende børneforsorgsseminarierne, med hvilket udvalg man tillige har drøftet en række af de principielle spørgsmål, der er opstået i forbindelse med drøftelsen af undervisningsplanerne.

Resultatet af nævnets overvejelser vedrørende undervisningsplanerne for de nævnte uddannelser er sammenfattet i et som kapitel V optrykt udkast til *bekendtgørelse vedrørende uddannelsen til børneforsorgspædagog*.

Nævnets forslag til undervisningsplaner indebærer i det hele ikke gennemgribende ændringer i forhold til de i den ovennævnte betænkning nr. 128 af 1955 vedrørende en særlig uddannelse af ledere og medarbejdere inden for børneforsorgen anførte forslag til undervisningsplaner for børneforsorgens grunduddannelse og børneforsorgens videregående uddannelse eller i forhold til de i nævnets betænkning nr. 257 af 1960 om ændringer af barneplejerskeuddannelse skitserede undervisningsplaner for denne uddannelse.

Barneplejerskeuddannelsen vil efter udkastet principielt være ligestillet med børneforsorgens grunduddannelse, hvilket er en naturlig konsekvens af det af nævnet i betænkningen om ændring af barneplejerskeuddannelsen fremlagte forslag. Det bemærkes, at bekendtgørelsens afsnit om barneplejerskeuddannelsen ikke indeholder bestemmelser om den eetårige barneplejerskeuddannelse. Det er blot anført, at gennemgang af denne uddannelse med et tilfredsstillende resultat er en forudsætning for optagelse til uddannelsen til autoriseret barneplejerske.

Reglerne for børneforsorgens grunduddannelse er foreslået ændret og suppleret således, at denne uddannelse fremover kan tilrettelæg-

ges enten som den nuværende 1 O-måneders grunduddannelse eller som en kombineret teoretisk og praktisk uddannelse, hvorunder eleven foruden teoretisk uddannelse af 10 måneders varighed - der fordeles over flere kursusperioder - gennemgår praktik på dertil godkendte institutioner af en samlet varighed af mindst 1 år. Som led i denne ændring er udfærdiget særlige bestemmelser om praktikundervisningen på institutionerne. Baggrunden for forslaget til ændring af reglerne for børneforsorgens grunduddannelse er de gunstige erfaringer, man på børneforsorgsseminariet på Jægerspris har haft med hensyn til en forsøgsvis gennemførelse af en 2-årig kombineret teoretisk og praktisk uddannelse. Denne uddannelsesform har efter nævnets og skoleudvalgets opfattelse vist sin levedygtighed og vil kunne få stor betydning for den fremtidige rekruttering af kvalificerede pædagogiske medarbejdere til opdragelseshjemmene. Tiden er derfor nu inde til at lægge denne uddannelse i fastere rammer gennem indføjelse af de fornødne bestemmelser i de officielt fastlagte regler for børneforsorgens grunduddannelse.

I udkastet til bekendtgørelse er anvendt nye benævnelser for børneforsorgsskolerne og de elever, der udgår fra disse. Om baggrunden for ønsket om at få indført sådanne nye benævnelser henvises til afsnit 4 nedenfor.

Af ændringer i øvrigt kan nævnes, at der for den videregående uddannelse er foreslået gennemført en udvidelse af timetallet i de pædagogisk-psykologiske fag. Det er samtidig i forslaget forudsat, at fagene anatomi og fysiologi udgår, idet undervisningen i disse fag må anses for fyldestgjort på grunduddannelsen eller anden tilsvarende uddannelse, hvormed eleverne møder. Visse fag som sang og frit skabende arbejde gøres delvis valgfri. Der henvises i øvrigt til de mere principielle bemærkninger vedrørende tilrettelæggelsen af undervisningen på børneforsorgens videregående uddannelse under afsnit 6 nedenfor.

Opdragelsen af de børn og unge, der anbringes i en institution, har af en eller anden grund slået fejl eller har ikke kunnet gennemføres i forældrehjemmet. Mange af dem er inde i en fejludvikling, der forhindrer dem i at tilpasse sig samfundet. At hjælpe disse elever frem til en sund tilpasning gennem et institutionsophold er et pædagogisk arbejde, der skal foregå under andre betingelser, og som er af en anden karakter end pædagogisk arbejde i almindelighed. Hvis denne opgave skal løses tilfredsstill-

lende, kræver den foruden menneskelige kvalifikationer en særlig faglig forudsætning hos ledere og medarbejdere.

Al opdragelse er en helhedsfunktion, og det er derfor nødvendigt ud over det strengt faglige stof at give eleverne lejlighed til at beskæftige sig med andre sider af kulturlivet. Det tilsigtes herved at give eleverne mulighed for at gennemgå en personlig udvikling og opnå en personlig indstilling til arbejdet. I denne forbindelse er der i nævnet og skoleudvalget enighed om, at det ikke vil være rigtigt eller muligt nærmere at foreskrive et bestemt grundsyn for kundskabsmeddelelse og skoleliv, da man mener, at der både for læreres og elevers vedkommende bør være plads for forskellige anskuelser inden for skolerne. Det ligger dog i sagens natur, at dette grundsyn må respektere det individets værd, som er ethvert menneskes særkende, og dermed tolerant anerkende dets behov for og ret til de gunstigst mulige udviklingsvilkår, men samtidig fastholde ansvaret over for et demokratisk samfunds helhed og dermed den forpligtelse til begrænsning af egen udfoldelse, som er en naturlig følge af medmenneskets ret.

Blandt andet som følge heraf bør der ikke afstikkes for snævre rammer for undervisningens tilrettelæggelse. Således bør valg af undervisningsformer (lærer- eller elevforedrag, gruppearbejde, individuelt arbejde, studiekreds, samtaletimer, studiebesøg) overlades til de enkelte seminarier. De i timeplanerne angivne timetal for de enkelte fag bør derfor også betragtes som gennemsnitstal, således at det enkelte seminarium i et vist omfang er frit stillet med hensyn til fordelingen af disse. Nævnet og skoleudvalget er på den anden side enig om, at det vil være betænkeligt, om dette skulle medføre, at kundskabsmeddelelsen på de forskellige seminarier med samme undervisningstrin skulle blive af væsentlig forskelligt omfang, hvorfor større ændringer af de anførte timetal bør forelægges skoleudvalget til godkendelse.

4. Forslag til særlig benævnelse for børneforsorgsskolerne og de elever, der har gennemgået disse.

I forbindelse med nævnets drøftelser af undervisningsplaner er det af skoleudvalget gjort gældende, at det i praksis føles som et stort savn, at der ikke findes nogen anerkendt benævnelse for de skoler, der meddeler børneforsorgens grunduddannelse og børneforsorgens

videregående uddannelse og for de elever, der har gennemgået disse skoler. Personalet ved opdragelseshjemmene og dets organisation har til stadighed hævdet, at det dels af prestigemæssige grunde, dels af hensyn til rekruttering af medarbejdere må anses for nødvendigt, at man finder frem til en adækvat benævnelse for de elever, der gennemgår børneforsorgens grunduddannelse og børneforsorgens videregående uddannelse, således at man herigennem klart kan markere, at det drejer sig om en særskilt uddannelse med et ganske bestemt indhold.

Det har været et ledende synspunkt ved udarbejdelsen af udkast til bekendtgørelse, at det er seminariernes hovedformål at give eleverne en faguddannelse, der tilgodeser de betydelige krav til viden og indsigt, der stilles til medarbejdere ved institutioner for børn og unge. Samtidig har man dog ønsket, at undervisningen ikke må få et for snævert fagligt sigte.

De krav, der på denne baggrund må stilles til uddannelse af pædagogiske medarbejdere inden for børneforsorgen er derfor andre end de krav, der må gælde for pædagoger, der f. eks. skal virke inden for folkeskolen. Eleverne, der gennemgår børneforsorgens uddannelser, modtager således en grundig undervisning i pædagogik og psykologi, der er seminariernes hovedfag, ligesom de bibringes kendskab til fritidsbeskæftigelse af børn og unge og de særlige vilkår for arbejdet på børneforsorgsinstitutionerne og til børneforsorgen i almindelighed.

Nævnet må under henvisning til det anførte anse det for velmotiveret og ønskeligt, at der anvendes en speciel benævnelse for disse uddannelser.

Nævnet har søgt at finde frem til en benævnelse, der så klart og præcist som muligt angiver uddannelsens indhold og sigte og er standset ved benævnelsen *børneforsorgspædagog* som den bedst egnede for elever, der har gennemgået børneforsorgens grunduddannelse. Med den ligestilling, der vil finde sted mellem børneforsorgens grunduddannelse og barneplejerskeuddannelsen, når de nye undervisningsplaner gennemføres, finder nævnet det tillige naturligt og hensigtsmæssigt, at benævnelsen børneforsorgspædagog også kommer til at omfatte barneplejersker uddannet efter de foreslåede nye regler.

Nævnet skal derfor foreslå, at benævnelsen godkendes som fællesbetegnelse, og at det fastsættes, at uddannelsen til børneforsorgspædagog tilrettelægges således, at der etableres to

linier, nemlig en *almen linie* (den hidtidige børneforsorgens grunduddannelse) og en *småbørnslinie* (den hidtidige barneplejerskeuddannelse).

Angående de nærmere regler for uddannelsen på de to linier henvises til det som kapitel V optrykte udkast til bekendtgørelse.

Nævnet er i øvrigt af den opfattelse, at udtrykket børneforsorgsskole er en vildledende benævnelse for institutioner, der meddeler den grundlæggende pædagogiske uddannelse af ledere og medarbejdere inden for børneforsorgen, og finder det stemmende med gængs sprogbrug i stedet at anvende benævnelsen *børneforsorgs-seminarium*.

Skoleudvalget og nævnet har indgående drøftet spørgsmålet om en særlig benævnelse for de elever, der har gennemgået børneforsorgens videregående uddannelse. Denne uddannelse er navnlig etableret med henblik på personalet ved opdragelseshjem for børn og unge med særlige tilpasningsvanskeligheder, d.v.s. behandlingshjem, skolehjem, sinkehjem, ungdomshjem, fredshjem og visse iagttagelseshjem.

I uddannelsen lægges specielt vægt på at give eleverne en grundig orientering i de pædagogisk-psykologiske fag. Formålet med undervisningen i disse fag er at sætte eleverne i stand til at iagttage og forstå de børn og unge, de kommer til at arbejde med i institutionerne, og at bibringe dem kendskab til, hvilke muligheder pædagogen har for at løse de forskellige problemer, han stilles overfor i arbejdet med genopdragelse, undervisning og behandling af børn og unge med særlige tilpasningsvanskeligheder.

Hvis opdragelseshjemmene for adfærdsvanskelige børn og unge på tilfredsstillende måde skal løse de opgaver, der er pålagt dem, må der ydes en aktiv indsats for at afhjælpe de vanskeligheder i børnenes adfærd, der har været årsag til deres anbringelse på institutionen. I dette arbejde må pædagogerne kunne udnytte de oplysninger, der stilles til rådighed af psykologer og læger med tilknytning til børneforsorgen, da det pædagogiske arbejde på hjemmene for adfærdsvanskelige børn og unge bør koordineres med og udgøre en naturlig fortsættelse af den lægelige og psykologiske behandling.

Man må forudse, at der i stigende grad vil blive stillet krav til de pågældende medarbejdere om, at de kan påtage sig opgaver af behandlingsmæssig karakter, ligesom det vil blive krævet, at de i institutionsbehandlingen er i stand

til at samarbejde med medarbejdere, der har en anden faglig uddannelse, psykologer, psykiatere og socialrådgivere.

Under henvisning til dette er der stillet forslag om, at de medarbejdere, der gennemgår den videregående uddannelse, benævnes behandlingspædagoger. Det er dog såvel i nævnet som i skoleudvalget den overvejende opfattelse, at det er særdeles tvivlsomt, om børneforsorgens videregående uddannelse er af en så speciel karakter og har et så specielt behandlingsmæssigt sigte, at det er berettiget at anvende benævnelsen behandlingspædagog. Det bemærkes i denne forbindelse, at de pågældende medarbejdere ikke vil have forudsætninger for at kunne påtage sig individuel psykoterapi og det kan derfor give forkerte associationer om uddannelsens indhold og sigte at anvende ordet »behandling«. Selv om man ser bort fra denne afgørende indvending og godtager, at det pædagogiske arbejde, der udføres på institutionen, også betegnes som behandling, er det dog et spørgsmål, om børneforsorgens videregående uddannelse, således som den for øjeblikket er tilrettelagt, adskiller sig i så høj grad fra børneforsorgens grunduddannelse og andre pædagogiske uddannelser af grundlæggende eller videregående karakter, at det kan anses for beføjet at benævne medarbejdere, der har gennemgået børneforsorgens videregående uddannelse, behandlingspædagoger.

Der kan i øvrigt henvises til, at hverken de børnehavelærere, som gennemgår en 1-årig videregående uddannelse på Danmark lærerhøjskole, eller de lærere i folkeskolen, der gennemgår årskursus på samme højskole, får tillagt nogen særlig titel.

Nævnet kan herefter ikke gå ind for, at børneforsorgspædagoger, der har gennemgået børneforsorgens videregående uddannelse, opnår en særlig titel, men kan anbefale, at disse medarbejdere også benævnes børneforsorgspædagoger.

Der er derimod i nævnet enighed om, at man i konsekvens af forslaget om, at grundskolerne fremtidig benævnes børneforsorgsseminarier, kan gå ind for, at den skole, der meddeler børneforsorgens videregående uddannelse, benævnes *børneforsorgens fortsættelsesseminarium*.

5. Diakoners uddannelse til børneforsorgspædagoger.

I tidens løb har diakonuddannede personer været ansat som medarbejdere ved forskellige

opdragelseshjem. I forbindelse hermed har spørgsmålet om diakoners direkte adgang til optagelse på børneforsorgens fortsættelsesseminarium været rejst. Skoleudvalget har været af den opfattelse - som nævnet kan dele - at man ikke uden videre kan nedstille diakonuddannelsen med børneforsorgens grunduddannelse, og at man derfor har måttet tage stilling i hver enkelt ansøgers tilfælde, idet hans optagelse på fortsættelsesseminariet er gjort afhængig af den uddannelse og praksis, som han måtte have udover diakonuddannelsen.

Senest har Diakonhøjskolen i Århus og Diakonhøjskolen ved Kolonien Filadelfia over for direktoratet rejst spørgsmålet om en ligestilling af børneforsorgens grunduddannelse og diakonuddannelsen for de diakoner, der vil specialisere sig til børneforsorgsarbejde. Det er i denne forbindelse gjort gældende, at en række fagområder er fælles for de to uddannelsesformer, og at det kan synes uretfærdigt, at en person, der har gennemgået den 3-årige diakonuddannelse, skal endnu et år på grundskole, før han kan optages på børneforsorgens fortsættelsesseminarium.

Nævnet må dog være af den opfattelse, at diakonuddannelsen ikke i første række er en *pædagogisk* grunduddannelse, der sigter direkte mod opdragelsesarbejde blandt børn og unge. For at en egentlig ligestilling skulle blive mulig, vil det kræve en meget afgørende omlægning af diakonundervisningens form og indhold samt ansættelse af en eller flere lærerkræfter ved diakonskolerne med specielt kendskab til børneforsorgsarbejde og faguddannelse i børneforsorgsseminariernes hovedfag pædagogik og psykologi. Den gruppe af institutioner, hvortil diakonskolernes elever sendes i praktik, synes at være meget begrænset i sammenligning med den række institutioner, hvortil eleverne sendes fra den kombinerede teoretiske og praktiske grunduddannelse, som diakonuddannelsen nærmest må sammenlignes med. Der er heller ikke tale om en egentlig praktikantundervisning svarende til den, der gives eleverne på den kombinerede teoretisk-praktiske almene linie af grunduddannelsen på børneforsorgsseminariet i Jægerspris, hvor eleverne sendes i praktik på særligt dertil af direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen godkendte opdragelseshjem.

Endelig afsluttes diakonuddannelsen ikke med en eksamen, der kan ligestilles med børneforsorgsseminariernes ved bedømmelse af an-

søgerens egnethed til optagelse på fortsættelsesseminariet.

Nævnet vil dog anse det for rimeligt, at der etableres et samarbejde mellem diakonhøjskolerne og børneforsorgens seminarier, som vil stille diakoner gunstigere, end det hidtil har været tilfældet. Man skal i denne forbindelse pege på den ordning, der er foreslået for sygeplejersker, der ønsker ansættelse ved institutioner for småbørn (betænkning nr. 257 af 29. marts 1960 fra børne- og ungdomsforsorgens pædagogiske nævn vedrørende ændring af barneplejerskeuddannelsen, side 13). Der er her skabt udvej for, at er sygeplejerske efter mindst 6 måneders praktikanttjeneste på en af direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen dertil godkendt børneforsorgsinstitution kan optages på det afsluttende teorikursus ved grunduddannelsens småbørnslinie.

Nævnet skal anbefale, at man søger etableret en tilsvarende ordning for diakoner på den måde, at diakoner af et børneforsorgsseminarium kan indstilles til eksamen på linie med seminariets øvrige elever på grunduddannelsen, når de pågældende efter afsluttet diakonuddannelse under seminariets ledelse har haft mindst 6 måneders praktikuddannelse på en af direktoratet godkendt institution og derefter deltaget i et afsluttende teoretisk kursus af 5 måneders varighed på pågældende seminarium.

Det er oplyst for nævnet, at Hindholm højskole, der i øjeblikket meddeler grunduddannelsen på den almene linie for medarbejdere med forudgående tjeneste på opdragelseshjem, har erklæret sig villig til i påkommende tilfælde at tilrettelægge og gennemføre en sådan supplerende praktisk og teoretisk uddannelse for diakoner, der ønsker at tage afsluttende eksamen på grunduddannelsen. Skolen forudsætter herved, at der melder sig mindst 8-10 elever om året, og nævnet skal meget anbefale, at et sådant forsøg gennemføres.

Kolonien Filadelfias diakonskole har meddelt nævnet, at skolen kan tiltræde den foreslåede formulering af § 5, stk. 3. jfr. pag. 28 vedrørende et særligt kursus for uddannede diakoner.

Diakonhøjskolen i Århus har meddelt nævnet, at skolen er enig med nævnet i, at diakonuddannelsen ikke i første række er en pædagogisk grunduddannelse, der sigter mod opdragelsesarbejdet blandt børn og unge. Skolen ønsker dog at gøre opmærksom på, at der i mange år har været tale om en egentlig praktikanttid af

mindst 1 års varighed for en del af eleverne bl. a. på Ormslev børnehjem og C. M. Schuberts børnehjem.

Diakonhøjskolen er for så vidt tilfreds med det fremsatte tilbud om gennemførelse af et særligt teorkursus på Hindholm højskole for uddannede diakoner, men udtaler, at skolen ville være interesseret i, at et sådant kursus i stedet placeres på Diakonhøjskolen i Århus. Skolen gør herved gældende, at diakoner i børneforsorgens tjeneste har opfordret skolen til selv at påtage sig denne opgave, at adskillige af skolens nuværende elever ønsker at gå ind i børneforsorgsarbejdet, samt at skolen ønsker at følge med tidens stigende krav om dygtiggørelse, herunder børneforsorgens stærkt øgede fordringer om en virkelig speciel uddannelse af børneforsorgspædagoger.

Skolen vil finde, at et sådant kursus vil være et værdifuldt supplement til diakonuddannelsen og anfører, at det vil være af betydning, at undervisningen foregår på den skole, som kender eleverne og derved vil kunne skabe større ensartethed om deres uddannelse. Skolen gør i denne forbindelse opmærksom på, at den i forvejen har et 5 måneders kursus svarende til sygeplejeforskolen, men særligt beregnet for diakoner, der ønsker at gå på plejevejen.

Skolen har erklæret sig indforstået med, at eleverne gennemgår praktiktjeneste på institutter, som direktoratet kan godkende til formålet, og har foreløbig rettet henvendelse til enkelte anerkendte opdragelseshjem, som har erklæret sig villige til at modtage skolens elever i praktik.

Skolen er villig til i det omfang, det ønskes, at indføre timer i pædagogik og psykologi, ligesom man ønsker at knytte kvalificerede lærerkræfter i de vigtigste fag til skolen. Endelig har skolen erklæret sig indforstået med i fornødent omfang at indstille sine elever til en eksamen med samme opgaver som de øvrige børneforsorgsseminarier.

Diakonhøjskolen foreslår følgende undervisningsplan: 5 måneders højskoleophold med udvidede fag i retning af diakonuddannelse.

21-27 måneders praktikanttid - heraf mindst 12 måneder på et af direktoratet godkendt hjem.

8 måneders teori på skolen (nuværende afsluttende ophold).

3 $\frac{1}{2}$ måneds praktik på dertil af direktoratet godkendte institutioner under børneforsorgen.

5 måneders teori på skolen, godkendt af direktoratet med afgangseksamen.

Uddannelsen varer ialt 42-48 måneder.

Under senere forhandlinger med repræsentanter for Diakonhøjskolen i Århus er det oplyst, at man ikke har tænkt sig at etablere et særligt børneforsorgskursus på begge diakon-skoler, men kun på højskolen i Århus, der i de seneste år navnlig har haft elever, der søger børneforsorgsuddannelse. På skolen i Filadelfia drejer det sig kun om enkelte elever, der, sågremt de agter at søge ind i børneforsorgen, vil kunne deltage i det afsluttende kursus på Århus-skolen.

Medens udgifterne til driften af diakonhøjskolen afholdes i henhold til højskolelovgivningen, måtte et rettidigsgivende afsluttende kursus finansieres gennem en særlig finanslovbevilling, der måtte tilvejebringes af socialministeriet.

Ved den nævnte forhandling erklærede skolen sig indforstået med, at optagelsen af elever på 5 måneders kursus, undervisningsplanen samt lærerne i hovedfagene skal godkendes af udvalget vedrørende børneforsorgsseminarierne (skoleudvalget), og at eleverne skal gennemgå samme eksamen som eleverne på børneforsorgsseminarierne og have samme censorer.

Under hensyn til det i kapitel III dokumenterede behov for uddannelse af børneforsorgspædagoger er *nævnet*, som tidligere fremhævet, interesseret i, at der søges etableret et samarbejde mellem diakonhøjskolen og børneforsorgens seminarier, men man finder dog, at man vil kunne skabe den største ensartethed i uddannelsen, såfremt man etablerer en sådan særlig uddannelse for diakonerne på et af de allerede eksisterende børneforsorgsseminarier. Det er nævnets opfattelse, at det ikke blot spiller en rolle, at diakonerne består samme eksamen, som de øvrige børneforsorgspædagoger, men tilige at de i en periode modtager samme undervisning og lever i samme skolemilieu som elever, der gennem længere tid har uddannet sig til børneforsorgspædagog. Derved ville man også bedre kunne udnytte de kvalificerede lærerkræfter, der findes på de eksisterende seminarier. Hertil kommer, at man allerede i forvejen har socialministeriets anerkendelse af fagkursus for børneforsorgspædagoger, ligesom man på finansloven modtager driftstilskud fra socialministeriet til denne uddannelse, så at man kan undgå en ny særlig bevilling til driften af et fagkursus på diakonhøjskolen.

Nævnet finder derfor såvel af uddannelsesmæssige som af praktiske grunde, at en ordning med særkursus for diakoner bør foregå

på et af børneforsorgsseminarierne, i den første periode på Hindholm højskole.

6. Rammerne for børneforsorgens fortsættelses-seminarium.

Siden den videregående uddannelse etableredes i 1952, har den gennemgået forskellige ændringer.

Den blev oprindeligt oprettet som en afdeling af Den sociale Skole med en særlig deltidsansat forstander. Denne blev udnævnt af et skoleudvalg, der blev oprettet til at forestå den videregående uddannelse i henhold til arbejds- og socialministeriets bekendtgørelse af 8. marts 1952.

På grund af de begrænsede pladsforhold i Den sociale Skoles daværende lokaler i Domus Medica fik den videregående uddannelse først til huse i en af Københavns kommunes daginstitutioner. Senere flyttede den sammen med Den sociale Skole til Randersgade, efter at man med støtte fra den af landsnævnet for børne- og ungdomsforsorg bestyrede bidragsfonds midler havde erhvervet Det kgl. Opfostringshus' bygninger med henblik på disses indretning til social skole. En begrundelse for støtte fra bidragsfonden var bl. a., at Den sociale Skole gennem børneforsorgens videregående uddannelse løste en vigtig børneforsorgsopgave.

Den sociale Skoles rektor blev ved sin udnævnelse i 1954 leder af begge Den sociale Skoles afdelinger og var tillige i henhold til ovennævnte bekendtgørelse af 1952 medlem af skoleudvalget.

Skoleudvalget, hvortil der efterhånden er henlagt flere opgaver vedrørende de forskellige børneforsorgsuddannelser, forestår stadig den videregående uddannelse med hensyn til optagelse af elever, undervisningens tilrettelæggelse, godkendelse af lærerkræfter og ledere m.m.

Den videregående uddannelses forstander, der fortsatte sin virksomhed efter udnævnelsen af en rektor for Den sociale Skole, blev afdelingsleder uden ændringer i den lønmæssige status, og uden at der skete ændringer i hans stilling i forholdet til skoleudvalget.

I henhold til betænkning nr. 128 af 1955 vedrørende en særlig uddannelse af ledere og medarbejdere indenfor børneforsorgen udvidedes børneforsorgens videregående uddannelse fra et 7 måneders kursus til et årskursus.

Foruden ændringer i undervisningens omfang er der efterhånden tillige sket ændringer med hensyn til de elever, der modtager den vi-

deregående uddannelse. Dels er antallet af elever forøget, og dels er de forudsætninger, hvorved eleverne møder til undervisningen ændrede.

Denne sidste viser sig i det større antal elever med forudgående lærereksamen, der i de seneste år har søgt kursus, og i den kendsgerning, at de øvrige elever i stadig stigende omfang kommer fra den mere omfattende og ensartede undervisning, der nu meddeles ved børneforsorgsseminariernes grunduddannelse.

Grunduddannelsen meddeles nu på to seminarier med fortrinlige nyindrettede undervisningslokaler, med heltidsansatte forstandere og med heltidsansatte lærere i hovedfagene, så at der indenfor en kollegieskoles rammer kan gives en pædagogisk helhedsundervisning under betingelser, der i flere henseender er bedre end dem, der er til rådighed for den videregående uddannelse.

Dette medfører, at en række spørgsmål vedrørende den fremtidige ordning af fortsættelses-seminariets tilhørsforhold, ledelse og undervisning må tages op til overvejelse.

Rektor for Danmarks sociale højskole - hvilket navn Den sociale Skole fik tillagt i 1961 - har ved forhandlinger om disse spørgsmål udtalt, at det - set ud fra hans og højskolens bestyrelses synspunkt - er utilfredsstillende, at børneforsorgens fortsættelses-seminarium og det hidtidige supplerende 4 måneders kursus for autoriserede barneplejersker og sygeplejersker ligger under rektors embede, samtidig med at et selvstændigt skoleudvalg (udvalget vedrørende børneforsorgsseminarierne) indstiller eller godkender lederne af de nævnte to uddannelser. De to ledere har således referat til skoleudvalget udenom rektor, der ganske vist er medlem af skoleudvalget. Dette giver ikke - efter rektors mening - en klar fordeling af kompetencen.

Der kan tænkes to forskellige ordninger til afløsning af den eksisterende ordning:

Den ene ordning er den, der lader højskolens bestyrelse være øverste myndighed, således at den udpeger rektor og lader denne afgive indstilling om personale til skolens forskellige arbejdsområder og funktioner. Denne form anvendes for så vidt angår socialrådgiveruddannelsen, og den må nødvendigvis være gældende for hele rektors ansvarslighedsområde.

Den anden ordning er den at skære børneforsorgsuddannelserne helt bort fra rektors - og hermed højskolens personales arbejdsområde og ansvar.

Den *første ordning* har efter rektors opfattelse bl. a. de fordele, at den er økonomisk og giver mulighed for anvendelse af heldagslærere og for udnyttelse af fælles deltidslærere samtidig med, at erfaringsområdet bliver stort og fælles.

Den *anden ordning* vil efter rektors opfattelse være mindre økonomisk. Bortset fra lederen vil der vanskeligt kunne blive nogen heldagslærere, og skal der være fælles lærere de to adskilte afdelinger imellem, kan de kun gennem et koordinerende organ anvendes rationelt. Opdelingen i klart adskilte afdelinger motiverer endelig, at afdelingerne også lokalemæssigt skilles, og børneforsorgsafdelingen bør således flytte fra Randersgade.

Det forslag til en kommende ordning, som rektor vil kunne acceptere, er:

at børneforsorgsafdelingen er underlagt rektors embede. Relationerne mellem højskolens bestyrelse og børneforsorgsseminariernes skoleudvalg ordnes ved forhandling disse imellem, herunder eventuelt ved en udvidelse af skolens bestyrelse.

at børneforsorgsafdelingen, hvis arbejdsområde er 10- og 4-måneders kurserne, forestås af en lektor (i 24.-26. lønklasse), subsidiært af en afdelingsleder (i 25. lønklasse). Lektorens /afdelingslederens pligtige timetal er 24 pr. uge. For afdelingsledelsen reduceres timetallet med 6. Lektoren/afdelingslederen underviser f. eks. henholdsvis 6 og 2 timer pr. uge på de 2 kurser (formentlig i hovedfaget pædagogik/psykologi). De resterende 10 timer er pågældende til rådighed for anden undervisning på højskolen. Når børneforsorgsseminariet udvides med et ekstra hold, får lektoren/afdelingslederen yderligere f.eks. 6 timer at læse og vil formentlig efterhånden være fuldt beskæftiget under børneforsorgsafdelingen.

at lektoren/afdelingslederen deltager med højskolens øvrige faste lærere og på lige fod med disse i lærermøder m.v. indenfor højskolens samlede undervisningsvirksomhed.

Det er *nævnets* opfattelse, at der må ske en ændring af undervisningens tilrettelæggelse, således at der inden for fortsættelsesseminariets hovedfag skabes mulighed for mere individuelt tilrettede studier, der i højere grad end det hidtil har været tilfældet, tager hensyn til den

enkelte elevs personlige forudsætninger. Der bør ligeledes - som det oprindeligt var tænkt - skabes mulighed for at gøre visse af bifagene valgfrie. Dette vil bl. a. medføre en deling af eleverne i undervisningshold i visse fag, og når hertil kommer, at der som nævnt må imødeses en yderligere forøgelse af elevtallet, således at det kun er et spørgsmål om tid, hvornår der må oprettes parallelklasser, mæ nævnet anser det for nødvendigt, at der ansættes en selvstændig leder af fortsættelsesseminariet, der har denne stilling som heltidsbeskæftigelse. Denne leder bør have til opgave at koordinere hovedfagernes forskellige discipliner ud fra et socialt-pædagogisk og behandlingsmæssigt helhedssynspunkt.

Det vil være rimeligt, om der under fortsættelsesseminariets leder henlægges det hidtidige supplerende 4 måneders kursus for autoriserede barneplejersker og sygeplejersker, og det må tillige påregnes, at denne efterhånden vil få en forøget arbejdsbyrde som følge af udvidelsen af seminariets elev- og klassetal og de kortere kurser, herunder fortsættelseskurser, som det vil være naturligt at henlægge til fortsættelsesseminariet.

Nævnet kan derfor ikke være enig med rektor for Danmarks sociale Højskole i, at ledelsen af fortsættelsesseminariet kan forestås af en af højskolens lektorer, der for sit lederarbejde får en ugentlig timereduktion på 6 timer.

Nævnet indstiller, at der pr. 1. juli 1963 søges oprettet en forstanderstilling for en højt kvalificeret, psykologisk skolet og erfaren pædagog i en lønklasse, der svarer til de kvalifikationskrav, der bør stilles under hensyn til det krævende pædagogiske arbejde, hvortil fortsættelsesseminariet uddanner. Efter nævnets opfattelse vil lederstillingens henførelse til 27. lønklasse anses for rimelig og påkrævet.

Med hensyn til *fortsættelsesseminariets tilhørsforhold* er nævnet af den opfattelse, der bekræftes af de hidtil indvundne erfaringer, at børneforsorgens fortsættelsesseminarium som en *pædagogisk* uddannelsesanstalt i højere grad hører organisk sammen med børneforsorgens grunduddannelser end med uddannelsen til socialrådgiver. Nævnet skal derfor med henvisning til de af rektor opstillede alternative muligheder indstille, at børneforsorgens fortsættelsesseminarium etableres som en *selvstændig skole*. Denne skole bør i lighed med de børneforsorgsseminarier, der meddele grunduddannelsen, have sin egen styrelse.

Hvad angår udgifterne ved etableringen af fortsættelsesseminariet som en selvstændig skole, er nævnet af den opfattelse, at en forhøjelse af det i finanslovens § 15.5.53. nr. 64, børneforsorgens videregående uddannelse optagne budget på 87.000 kr. for finansåret 1962/63 (1963/64) ikke vil omfatte andre poster end en forhøjelse af lederlønnen og de udgifter, som følger af undervisningens udvidelse til 2 klasser, og som under alle omstændigheder ville blive nødvendige.

Med hensyn til udgifter til tilvejebringelse af lokaler eller leje af sådanne til et selvstændigt seminarium, skal anføres, at der på indeværende finansårs budget allerede figurerer 13.000 kr. som husleje til Danmarks sociale Højskole.

Nævnet vil anse det for ønskeligt, om børneforsorgens fortsættelsesseminarium ved en etablering fra 1. juli 1963 at regne som selvstændig skole kan bo til leje i Danmarks sociale Højskoles bygning i Randersgade, i de af Dansk Fritidshjemseminarium hidtil benyttede lokaler. Til støtte for en sådan løsning skal man henvise til, at højskolens bygning i Randersgade som foran nævnt i sin tid er erhvervet med be-

tydelig støtte af bidragsfondens midler ud fra den forudsætning, at der indenfor disse rammer skulle løses en børneforsorgsopgave. Som mindstemål for at denne forudsætning kan siges at være opfyldt, må formentlig opstilles, at i hvert fald et begrænset område i bygningen udlejes til løsning af en børneforsorgsopgave.

Hvis dette imidlertid ikke skulle være muligt, er nævnet bekendt med, at der vil være mulighed for at installere fortsættelsesseminariet i den staten tilhørende ejendom, Sorøgade 4, hvor der i forvejen er indrettet kollegieværelser for 10 af fortsættelsesseminariets elever.

Nævnet må betragte de ovennævnte forslag som en forudsætning for, at fortsættelsesseminariets undervisning fortsat kan være videregående i forhold til grunduddannelsen.

Ved en tilrettelæggelse efter de ovenfor anførte retningslinier skulle der kunne skabes mulighed for både at udnytte den lettere adgang til højt kvalificerede timelærere og til faglige og kulturelle institutioner, som fortsættelsesseminariets beliggenhed i København frembyder, og for at give undervisningen et helhedspræg af samme art som det, der udspringer af grunduddannelsens kollegieform.

II. SPØRGSMÅLET OM ÆNDRING AF REGLERNE FOR YDELSE AF ØKONOMISK STØTTE TIL DELTAGERE I BØRNEFORSORGENS UDDANNELSER

1. De gældende regler for ydelse af vikartilskud og stipendier til deltagere i børneforsorgens uddannelser.

I finansåret 1948/49 blev der ved bevilling på finansloven for første gang tilvejebragt grundlag for at yde tilskud til afholdelse af vikarudgifter til deltagere i børneforsorgens grunduddannelse, og da man ved socialministeriets bekendtgørelse af 8. marts 1952 fastsatte særlige regler vedrørende uddannelse af ledere og medarbejdere til opdragelseshjem, blev der hjemlet adgang til at yde tilskud til afholdelse af vikarudgifter til deltagere i børneforsorgens grunduddannelse og den samtidigt etablerede videregående uddannelse. Baggrunden for denne tilskudsordning var ønsket om at gøre det økonomisk overkommeligt for medarbejdere inden for børneforsorgen at deltage i de nævnte uddannelser. Der henvistes i denne forbindelse til, at medarbejderne inden for børneforsorgen, der udførte pædagogisk arbejde, burde være

ligestillet med folkeskolens lærere, der i henhold til dagældende lærerlønningsslov kunne opnå statstilskud til deltagelse i kursus på Statens lærerhøjskole med $\frac{3}{4}$ af vikarudgifterne samtidig med, at de kunne påregne at få den resterende fjerdedel dækket af vedkommende kommune. Man mente dog fra socialministeriets side at måtte fastsætte en øverste grænse for vikartilskudet, og ved socialministeriets skrivelse af 12. oktober 1951 blev det udtalt, at tilskudet til afholdelse af vikarudgifter for den enkelte deltager højst kunne udgøre 400 kr. pr. måned. Det er i nævnte bekendtgørelse af 8. marts 1952 fastsat, at det er en betingelse for opnåelse af tilskud, at den pågældende uafbrudt har virket mindst 3 kalenderår ved anerkendt opdragelseshjem, og at stillingen ved pågældende hjem holdes åben for ham ved uddannelsens ophør.

Tilskud til dækning af udgifter til vikar efter de nævnte regler er ikke alene ydet til deltagere i børneforsorgens grunduddannelse og børne-

forsorgens videregående uddannelse, men også til deltagere i det 4 måneders supplerende kursus for autoriserede barneplejersker og sygeplejersker, der efter forslag herom i den tidligere nævnte betænkning nr. 128 af 1955 vedrørende en særlig uddannelse af ledere og medarbejdere inden for børneforsorgen er etableret med hjemmel i arbejds- og socialministeriets bekendtgørelse af 10. oktober 1951 af regler angående barneplejerskeuddannelsen.

Til deltagere i børneforsorgens grunduddannelse og videregående uddannelse har der endvidere været ydet stipendier, idet der til eleverne på grunduddannelsen er ydet stipendier, der er fastlagt i analogi med de i højskolelovgivningen fastsatte regler, således at der ydes stipendier svarende til det mest almindelige tilskud til elever på folkehøjskoler. Dette forventes at dække ca. halvdelen af pågældendes udgift under skoleopholdet og er for tiden 140 kr. pr. måned. Til elever på den videregående uddannelse ydes stipendier efter særlige af socialministeriet fastsatte regler. Som hovedregel gælder, at der ikke kan ydes stipendier til elever, der oppebærer vikartilskud. Stipendiemidlerne anvendes derfor overvejende til støtte til elever, der ikke opfylder betingelserne for at opnå vikartilskud.

Vikartilskudene ydes fremdeles med indtil 400 kr. pr. måned pr. elev, dog ikke ud over de faktiske udgifter til aflønning af vikar. Da der siden 1951, hvor disse satses for tilskud til afholdelse af vikarudgifter blev fastsat, er sket en betydelig lønstigning, kan de gældende vikartilskud i dag langt fra dække de faktiske udgifter til vikar.

Der er ganske vist i nogen grad bødet på disse mangler ved vikartilskudsordningen derved, at der i praksis har udviklet sig den ordning, at der over driften af vedkommende institution vil kunne afholdes yderligere vikartilskud af en sådan størrelse, at kursusdeltagernes nettoudgift til vikar højst bliver 120 kr. pr. måned for forsørgere og 180 kr. pr. måned for ikke-forsørgere. Det er imidlertid ikke alle kursusdeltagere, der opnår et sådant ekstra tilskud til dækning af udgifter til vikar, idet det er en forudsætning for bevilling heraf, at tilsynsrådet eller bestyrelsen for pågældende institution giver sit samtykke hertil, og de enkelte institutioner har ikke altid samme interesse i eller mulighed for at yde supplerende støtte til dækning af vikarudgifter. Resultatet er, at der i praksis ofte er en betydelig forskel på den økonomiske støtte,

som de enkelte kursusdeltagere opnår, hvilket af mange grunde er uheldigt. Selv om der er den nævnte adgang til ekstra tilskud til vikarudgifter, er det dog seminariernes opfattelse, at mange kursusdeltagere må anvende en stor del af deres løn til aflønning af vikaren. Det beløb, der resteret af lønnen, vil derfor i mange tilfælde ikke være tilstrækkeligt til at dække udgifterne ved deltagelsen i uddannelsen. Dette gælder navnlig elever ved børneforsorgens fortsættelsesseminarium, idet disse må regne med forholdsvis store udgifter til kost og logi som følge af, at seminariet er beliggende i København og ikke som de øvrige seminarier kan tilbyde eleverne kost og logi. Særlige vanskeligheder opstår i de ikke så få tilfælde, hvor kursusdeltageren er forsørger og under uddannelsen må opretholde to husholdninger.

Den udhuling af ordningen vedrørende ydelse af tilskud til afholdelse af vikarudgifter, der er sket derved, at tilskudet på indtil 400 kr. pr. måned pr. elev ikke er blevet reguleret under hensyn til stigningen i lønniveauet, er så meget mere beklagelig, som en udvidelse af grunduddannelsens varighed fra 5 til 10 måneder i 1958 og en udvidelse af den videregående uddannelses varighed fra 7 til 10 måneder i 1957 har gjort deltagelsen i disse uddannelser økonomisk mere byrdefuld.

2. Reglerne for økonomisk støtte til lærere i folkeskolen, der gennemgår videre uddannelse.

For lærere i folkeskolen blev der efter vedtagelsen af lov nr. 220 af 11. juni 1954 om uddannelse af lærere til folkeskolen fastsat nye bestemmelser om statens refusion af vikarudgifter for lærere, der gennemgår videre uddannelse. Ifølge disse bestemmelser har faste lærere, aspiranter, timelærere og faste vikarer, der med de stedlige skolemyndigheders tilladelse holder vikar for at deltage i årskursus på Danmarks lærerhøjskole eller andre af lærerhøjskolen foranstaltede kurser af mindst 3 måneders varighed, adgang til i et på finansloven fastsat omfang at få vikarudgiften afholdt af statskassen. Tilsvarende regler gælder ved deltagelse i de sædvanlige kurser - 10 måneder eller 4 måneder - på Danmarks højskole for legemsøvelser og i afsluttende 5 måneders kursus til uddannelse af skolekøkkenlærere eller i specialkursus i husholdning.

Lærere, der deltager i kursus på Danmarks lærerhøjskole, og som opnår vikarhjælp, vil

endvidere, såfremt deres deltagelse i kursus påfører dem særligt store udgifter til dobbelt husførelse, kunne opnå et yderligere tilskud på 100 kr. månedligt til dækning af disse udgifter. Det er en forudsætning for opnåelse af sådant tilskud, at pågældende er forsørger og under kursusopholdet opretholder sit hjem med selvstændig husholdning.

Til lærere, der deltager i kurser på Danmarks lærerhøjskole, uden at de opfylder betingelserne for at opnå vikarhjælp, kan ydes stipendier, der varierer fra 110 kr. til 150 kr. månedligt. Det er dog en forudsætning for tildeling af stipendium, at pågældende lærer af hensyn til kurset må fraflytte sit hjem og tage ophold i København.

3. Regler for økonomisk støtte gennem Ungdommens uddannelsesfond.

I undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 178 af 6. juni 1961 af lov om Ungdommens uddannelsesfond og i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 295 af 19. september 1961 er fastsat regler om uddannelsesfondens forvaltning og virksomhed.

Af uddannelsesfondens ydes til ubemidlede dygtige og evnerige unge, der søger uddannelse ved offentligt anerkendte læreanstalter og fagskoler legater eller studielån til et samlet årligt beløb af 63 mill. kr., fordelt med 39. mill. kr. til stipendier og 24 mill. kr. til lån, idet det herved tilstræbes, at egnede og interesserede unge ikke af økonomiske grunde hindres i at påbegynde og gennemføre en videregående uddannelse.

Fondens virksomhed forestås af en af undervisningsministeriet nedsat bestyrelse, bestående af 5 repræsentanter for centraladministrationen (2 fra undervisningsministeriet, 1 fra handelsministeriet, 1 fra landbrugsministeriet og 1 fra finansministeriet) samt to repræsentanter for den uddannelsessøgende ungdom.

Til bistand for denne bestyrelse nedsættes ved hver af de skoler og læreanstalter, hvis elever kan oppebære støtte af fonden, et *stipendienavn* bestående af vedkommende institutionsleder m. fl. medlemmer. Hvor et tilsvarende navn allerede forefindes, kan dette med vedkommende ministeriums godkendelse træde i stedet for det her omhandlede navn. Stipendienævnene træffer foreløbig afgørelse med hensyn til spørgsmålet om, hvilke ansøgere fra den pågældende institutions elevkreds, der op-

fylder de studiemæssige og økonomiske betingelser for støtte af fondens midler.

I øjeblikket afgiver udvalget vedrørende børneforsorgssemnarierne (skoleudvalget) indstilling om fordeling af vikartilskudene og stipendierne til eleverne på børneforsorgens grunduddannelse og den videregående uddannelse. Det er fra undervisningsministeriet oplyst, at skoleudvalget, såfremt man overgår til at modtage tilskud fra uddannelsesfondens, vil kunne fungere som det stipendienavn, der skal indstille til uddannelsesfondens om fordeling af stipendier og lån til børneforsørgerens uddannelsesskoler.

Stipendienævnenes indstilling til bestyrelsen om det understøttelsesbeløb, der er behov for dels til stipendier, dels til lån, sker på grundlag af oplysninger om, hvor mange ansøgere fra den pågældende institutions elevkreds, der kan anses for egnede for den pågældende uddannelse og trængende til økonomisk støtte. Herved skal også elever, der nylig har påbegyndt uddannelsen, medregnes.

Det skal tilstræbes, at ingen egnede ansøgere af økonomiske grunde hindres i at påbegynde og fuldende en videregående uddannelse. Afvejelsen af, om lovens krav til ansøgerens egnethed for uddannelsen er opfyldt, beror på et almindeligt skøn over, om ansøgeren må antages at være i stand til at gennemføre uddannelsen, og dette skøn må på et så tidligt tidspunkt som muligt søges underbygget gennem en vurdering af den flid og dygtighed (den studieeffektivitet) som udvises.

Til nærmere vejledning for skønnet anføres følgende betragtninger:

På tidspunkter, hvor vedkommende fagskole eller læreanstalt endnu ikke har andre muligheder for at bedømme ansøgerens egnethed for uddannelsen, må der lægges vægt på resultatet af forudgående prøver eller eksaminer samt udtalelser og vidnesbyrd fra skoler og arbejdsgivere.

Når en ansøger er fundet studieegnet, sker afvejelsen om han kan anses for trængende og i bekræftende fald til hvilken støtte alene på grundlag af en vurdering af ansøgerens økonomiske forhold i den periode, for hvilken støtten tildeles. Ved denne vurdering lægges hovedvægten på ansøgerens egen indtægt (legater fra anden side, hel eller delvis fribolig på kollegium, kontant eller anden støtte fra forældrene, indtægt ved erhvervsarbejde og eventuelle ægtefælles indtægt) og egen formue.

I bekendtgørelsen er fastsat nærmere regler for, hvilke forhold der skal tages i betragtning.

Støtte kan ydes i form af stipendier eller lån eller en kombination af begge dele. Ved kortvarige studier (studier på 2 år og derunder) bør det samlede lån for den enkelte såvidt muligt begrænses til halvdelen af den maksimale støtte, der kan ydes.

Af referatet vedrørende repræsentantskabsmøde i marts måned 1962 i Ungdommens uddannelsesfond fremgår bl. a. følgende:

At maksimum for den årlige støtte til en studerende er forhøjet til 4.800 kr. Der findes ingen bestemmelser vedrørende minimum.

Det fremgår endvidere af referatet, at som et led i den forhøjelse af bevillingerne, som fandt sted i 1961, er det bestemt, at en række særbevillinger til elevunderstøttelser på de enkelte budgetafsnit i finansloven skulle ophæves, således at den statslige støtte til sådanne områder, der henføres under uddannelsesfonden, koordineres i denne.

Børnehaveseminarieerne modtager støtte fra Ungdommens uddannelsesfond, og der skulle antagelig være mulighed for at bringe børneforsorgens grunduddannelser ind under denne fonds område, i hvert fald for så vidt angår den kombinerede teoretisk-praktiske uddannelse inden for grunduddannelsens almene linje samt småbørnslinien, og der skulle antagelig være mulighed for at yde tilsvarende eller større beløb, som efter den nugældende stipendieordning til elever, der ikke opfylder betingelserne for vikartilskud. Derimod bør formentlig den nugældende vikartilskudsordning for den videregående uddannelse og grunduddannelsens almene linie af 1 års varighed efter forudgående tjeneste på opdragelseshjemmene med særlige bevillinger på finansloven bevares.

4. Forslag til nye regler for økonomisk støtte til deltagere i børneforsorgens uddannelser.

Nævnet må anse det for absolut påkrævet, at der snarest gennemføres en ændring af reglerne for ydelse af vikartilskud til deltagerne i børneforsorgens uddannelser, således at det bliver muligt at forøge tilskudet til dækning af vikarudgifter. Nævnet skal i denne forbindelse fremhæve, at det i længden vil være uholdbart, at pædagoger inden for børneforsorgen er væsentligt ringere stillet med hensyn til adgang til at opnå økonomisk støtte til deltagelse i kursusvirksomheden end lærere ansat inden for folkeskolen.

Nævnet er derfor af den opfattelse, at der fremover bør ydes eleverne på børneforsorgs-seminarieerne støtte under uddannelsen efter tilsvarende regler som fastsat for deltagere i Danmarks Lærerhøjskoles kurser.

Der bør såvel for elever på fortsættelsesseminariet som elever på grunduddannelsen, der opfylder betingelserne for at opnå vikartilskud være adgang til at opnå *fuld refusion af godkendte vikarudgifter*. Det må dog som hovedregel gælde, at vikarudgifterne ikke kan overstige lønnen for 1. løntrin i vedkommende lønklasse. Til yderligere begrundelse herfor skal nævnes, at en sådan ordning allerede er gennemført for børnehavelærerinder, der søger videregående 1-årig teoretisk uddannelse ved det på Danmarks Lærerhøjskole anordnede kursus. Der er i denne forbindelse grund til at understrege, at børnehavelærerindernes grunduddannelse er af samme omfang som børneforsorgens grunduddannelse.

Udgiften til vikar afholdes af den institution, hvor pågældende er ansat, og institutionen får vikarudgiften refunderet fuldt ud af staten mod behørig dokumentation for udgiftens afholdelse og for pågældende medarbejders deltagelse i uddannelsen. Det bør være en forudsætning for opnåelse af vikartilskud, at pågældende er ansat ved et anerkendt opdragelseshjem i en stilling med selvstændigt pædagogisk ansvar, og at den pågældende med institutionens samtykke holder vikar for at deltage i uddannelsen, samt at vikarens aflønning er godkendt af direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen. Det bør herudover som hidtil være en forudsætning for ydelse af vikartilskud, at pågældende som hovedregel har virket uafbrudt mindst 3 år ved anerkendte opdragelseshjem.

Tilskud til afholdelse af vikarudgifter og til dobbelt husførelse bevilges af udvalget vedrørende børneforsorgs-seminarieerne (skoleudvalget).

Den foreslåede forhøjelse af tilskudet til afholdelse af vikarudgifter vil selvsagt alt andet lige medføre en forhøjelse af bevillingen på finansloven til dette formål. Det skal dog i denne forbindelse fremhæves, at der i de seneste par år har været et uforholdsmæssigt stort antal deltagere, der opfylder betingelserne for tildeling af vikartilskud, hvilket skyldes, at uddannelsesstandarder blandt medarbejderne har været utilstrækkelig, og at det navnlig efter den seneste lønreform har været nødvendigt at ud-danne en række medarbejdere ved opdragelses-

hjemmene for at tilfredsstille de krav, der er forudsat ved lønklasseplaceringen. Fremover vil tilgangen til grundskolerne imidlertid i højere grad komme fra personer, der ikke i forvejen har en sådan tilknytning til børneforsorgen, at de kan oppebære vikartilskud.

For de elevers vedkommende, der ikke opfylder betingelserne for opnåelse af vikartilskud, må nævnet anse det for rigtigst, at der fremtidig ydes økonomisk støtte fra Ungdommens uddannelsesfond.

Nævnet ønsker afslutningsvis at pege på, at det hyppigt vil kunne volde vanskeligheder for forsørgere at magte den økonomiske byrde, der er forbundet med uddannelsen i børneforsorgens seminarier, fordi de under uddannelsen pådrager sig udgifter til dobbelt husførelse. En sådan ekstraudgift vil være en følelig økonomisk belastning, selv om der i overensstemmelse med det ovenfor fremsatte forslag indføres regler om fuld refusion af godkendte vikarudgifter. Nævnet skal derfor henstille, at der tilvejebringes hjemmel for, at der udover vikartilskud i særlige tilfælde ydes tilskud til dækning af

udgifter til *dobbelt husførelse*, når det kan dokumenteres, at deltagelsen i uddannelsen påfører pågældende store udgifter af denne art. Det bør være en forudsætning for ydelse af sådant tilskud til dobbelt husførelse, at pågældende har forsørgerpligt over for andre, og at han i kursusperioden er nødsaget til at opretholde sit hjem med selvstændig husførelse. En sådan adgang til at yde tilskud til dobbelt husførelse vil navnlig være af betydning for eleverne på fortsættelsesseminariat.

For uddannelsen på grunduddannelsens småbørnslinie må det naturligt gælde, at eleverne i praktikperioden aflønnes med den for disse elever særligt gældende løn, medens de i perioder, hvor de er på seminariat, modtager støtte fra Ungdommens uddannelsesfond.

Ovennævnte forslag til ændrede regler for økonomisk støtte til deltagelse i børneforsorgens uddannelser er indføjret som afsnit V i det i kapitel V udarbejdede udkast til bekendtgørelse vedrørende uddannelsen til børneforsorgspædagog.

III. BEHOVET FOR UDDANNELSE AF BØRNEFORSORGS PÆDAGOGER

1. Børneforsorgsseminariernes almene linie.

Uddannelsen af ledere og medarbejdere til opdragelseshjem bortset fra spædbørnehjem blev først lagt i faste rammer i 1952 ved socialministeriets tidligere nævnte bekendtgørelse af 8. marts 1952 angående uddannelse af ledere og medarbejdere til opdragelseshjem. Der havde dog allerede fra 1940 på Hindholm højskole været gennemført en særlig uddannelse af børneforsorgsmedarbejdere, som i det store hele lå på linie med den grunduddannelse, der blev indført ved bekendtgørelsen af 8. marts 1952. Frem til 1958 var Hindholm højskole den eneste skole, der meddelte børneforsorgens grunduddannelse, og der var i denne periode ikke mulighed for at uddanne mere end godt 20 elever om året. I 1958 oprettedes børneforsorgsskolen på Jægerspris, hvilket medførte en fordobling af uddannelseskapaciteten, således at man fremover kunne uddanne godt 40 elever pr. år. Samtidig udvidedes uddannelsen, der hidtil havde haft en varighed af 5 måneder, til et årskursus med 10 måneders undervisningstid.

Da Jægerspris skolen i 1960 begyndte en toårig uddannelse, således at uddannelsen blev givet elever, der ikke forud har været ansat i børneforsorgen, med en teoretisk undervisning af samme omfang som den 10 måneders grunduddannelse, kombineret med 1 års praktik på dertil godkendte børneforsorgsinstitutioner, udvidedes kapaciteten yderligere, således at man på de to børneforsorgsskoler tilsammen kunne uddanne ialt 60 elever om året. Uanset at tilgangen af personale med børneforsorgens grunduddannelse således siden 1958 er øget væsentligt, må den dog anses for ganske utilstrækkelig i forhold til behovet.

Hvis den behandlingslinie i arbejdet på opdragelseshjemmene, der er indledt i de senere år, skal kunne gennemføres, er det nødvendigt at råde over et velkvalificeret personale, der har fået en speciel pædagogisk uddannelse med henblik på det vanskelige arbejde på opdragelseshjem. Det må herved tages i betragtning, at en væsentlig del af eleverne på opdragelseshjemmene er anbragt, fordi der er opstået vanskeligheder med barnet, som dettes eget hjem,

børneværnsudvalget eller skolen ikke har kunnet klare. Formålet med anbringelsen på opdragelseshjem er at overvinde disse vanskeligheder, således at barnet senere kan glide ind i det normale samfundsliv.

Når der mangler kvalificeret personale ved institutionerne, er der for stor risiko for, at man ved anvendelse af autoritære metoder blot **tilvejebringer** en skintilpasning af eleverne. Det kan f. eks. kun forventes, at benyttelse af legemlig revselse vil bortfalde, efterhånden som man får udbygget rammerne for det pædagogiske og behandlingsmæssige arbejde ved opdragelseshjemmene, herunder navnlig, at der skabes en veluddannet medarbejderstab med en uddannelse, der sigter specielt mod dette arbejde.

Det må efter nævnets opfattelse være en forudsætning for gennemførelse af mere moderne pædagogiske retningslinier, at der foreligger sådanne uddannelsesmuligheder, at *alle*, der er beskæftiget ved pædagogisk arbejde i opdragelseshjemmene, kan få den dertil kvalificerende uddannelse.

Ved opdragelseshjemmene - bortset fra spædbørnehjemmene - er der **for** tiden beskæftiget godt 1000 medarbejdere i stillinger, hvortil børneforsorgens grunduddannelse kræves. Af disse stillinger er imidlertid knap 300 besat med personale, der har gennemgået børneforsorgens grunduddannelse eller en hertil svarende uddannelse. Ved en bedømmelse af behovet for personale med børneforsorgens grunduddannelse må det iøvrigt tages i betragtning, at nedsettelse af arbejdstiden fra 54 til 45 timer ugentlig **vil** nødvendiggøre en udvidelse af antallet af stillinger med godt 16 %, og gennemførelse af tidssvarende pædagogiske retningslinier **for** arbejdet ved opdragelseshjemmene vil yderligere kræve oprettelse af et antal stillinger i tiden fremover. Man må derfor regne med, at der om få år vil være i hvert fald ca. 1300 stillinger ved opdragelseshjemmene. der forudsætter en uddannelse efter børneforsorgsseminariernes almene linie.

Med en årlig tilgang på ca. 60 elever ved børneforsorgsseminarierne vil man i et vist omfang kunne vinde ind på mangelen på personale med pædagogisk uddannelse, idet afgangens blandt personalet med grunduddannelsen efter den almene linie de første år vil være mindre end tilgangen, men den nuværende uddannelseskapacitet vil ikke på længere sigt være tilstrækkelig til at sikre fornøden tilgang til det antal stillinger for pædagogisk uddannede medarbej-

dere, der må påregnes fremover. De foreliggende oplysninger tyder på, at der må regnes med en afgang på 5-10 % pr. år fra de nævnte stillinger. Dette er ensbetydende med, at der - såfremt antallet af stillinger udvides til ca. 1300 - i gennemsnit vil være en afgang på 75-100 pr. år. Med den nuværende tilgang på ca. 60 elever om året vil det derfor være udelukket nogensinde at få pædagogisk uddannede medarbejdere i alle stillinger, der stiller krav om en sådan uddannelse.

Der knytter sig nogen usikkerhed både til skønnet over det fremtidige antal stillinger indenfor børneforsorgen og til skønnet over afgangens fra disse stillinger. Man vil få et noget bedre grundlag for bedømmelsen af udviklingen i antallet af stillinger fremover, når der er indkommet bidrag fra de enkelte hjem til opnormeringer som følge af arbejdstidsforkortelsen og gennemførelse af den nye behandlingslinje ved opdragelseshjemmene, og direktoratet har påbegyndt en nærmere undersøgelse af afgangens fra opdragelseshjemmene med henblik på at få tilvejebragt et bedre grundlag for skønnet over den fremtidige afgang fra de pågældende stillinger inden for børneforsorgen.

Det står dog fast, at der i dag er et meget betydeligt udækket behov for personale med fornøden pædagogisk grunduddannelse, og at det vil kræve en væsentlig udvidelse af den nuværende uddannelseskapacitet at få indhentet mangelen indenfor et blot nogenlunde rimeligt åremål.

Da det er overordentligt vigtigt så hurtigt som muligt at få tilfredsstillet det udækkede behov for medarbejdere ved opdragelseshjemmene, bortset fra spædbørnehjemmene, med pædagogisk grunduddannelse, vil nævnet derfor - uanset at man for øjeblikket ikke helt sikkert kan vurdere det fremtidige behov for børneforsorgspædagoger efter den almene linie - anse det for påkrævet, at man sigter mod gennem udvidelse af bestående og oprettelse af nye børneforsorgsseminarier at få mulighed for at uddanne ca. 150 børneforsorgspædagoger efter den almene linie om året.

2. Børneforsorgsseminariernes småbørnslinie.

I nævnets betænkning om ændring af barneplejerskeuddannelsen anslog man, at der alene til erstatning for det personale, der af forskellige grunde forlader beskæftigelsen ved spædbørnehjem og vuggestuer, er behov for en årlig tilgang på ca. 80 uddannede barneplejer-

sker (børneforsorgspædagoger efter småbørns-
linien). Det understreges dog, at dette behov
for tilgang af barneplejersker byggede på et
forsigtigt skøn. Da der i øjeblikket uddannes
ca. 150 barneplejersker årligt, uden at dette an-
tal er tilstrækkeligt til at dække behovet, og da
arbejdstidsnedsættelsen også for spædbørne-
hjemmenes og vuggestuernes vedkommende vil
medføre en forøgelse af antallet af medarbejde-
re, må det tidligere anførte skøn revideres i op-
adgående retning, og nævnet, der går ud fra,
at en større del af de efter de foreslåede ret-
ningslinier uddannede vil blive ved faget, vil
anse det for rigtigst, at man sigter mod at få
uddannet ca. 100-125 børneforsorgspædagoger
efter småbørnslinien årligt.

3. Behovet for oprettelse af nye børneforsorgs- seminarier.

Efter det ovenfor anførte må man således på
længere sigt tilstræbe en tilgang af børnefor-
sorgspædagoger på 250-275 om året, nemlig
en tilgang på ca. 150 pædagoger efter den al-
mene linie og ca. 100-125 pædagoger efter
småbørnslinien.

Som nævnt vil der på Hindholm højskole og
børneforsorgsseminariet på Jægerspris for øje-
blikket kunne uddannes ialt ca. 60 børnefor-
sorgspædagoger efter den almene linie. Det er
for nævnet oplyst, at man på Hindholm høj-
skole sigter mod at få påbegyndt en kombineret
teoretisk-praktisk uddannelse svarende til den
nuværende toårige uddannelse på børneforsorgs-
seminariet på Jægerspris. Der skulle herefter
være mulighed for på de eksisterende to semi-
narier at uddanne op til 80 elever årligt efter
den almene linie.

Man råder endnu ikke over nogen mulighed
for at påbegynde uddannelsen efter småbørns-
linien, idet denne uddannelse ikke vil kunne
gennemføres på den eksisterende barnepleje-
skole.

I nævnets betænkning om ændring af barne-
plejerskeuddannelsen blev der fremsat forslag
om påbegyndelse af uddannelsen efter små-
børnslinien i det børneforsorgsseminarium, der
er planlagt oprettet i Chr. IX's børnehjem i
Århus. Efter den i betænkningen skitserede plan
skulle der på dette seminarium til sin tid kunne
uddannes to hold om året. Da der ikke kan
være mere end ca. 20 elever på et hold, ville
en dækning af det da anslåede behov for en til-
gang af 80 børneforsorgspædagoger efter små-
børnslinien forudsætte, at der oprettes parallel-

hold. Det er imidlertid tvivlsomt, om det på
dette seminarium vil være muligt at færdig-
uddanne så mange elever om året, og det er i
hvert fald ikke realistisk at regne med, at man
vil kunne komme op på så stort et elevtal, at
man kan dække det nu anslåede behov på 100
-125 børneforsorgspædagoger efter småbørns-
linien om året. Da ydermere oprettelse af det
omhandlede børneforsorgsseminarium beror på
opførelse af nybygninger andet sted for Chr.
IX's børnehjem, og sagen om gennemførelse af
dette byggearbejde er trukket i langdrag, har
nævnet overvejet andre muligheder for at få
påbegyndt uddannelsen efter småbørnslinien.

Man har herunder orienteret sig om mulig-
heden for at påbegynde denne linie på Hind-
holm højskole og børneforsorgsseminariet på
Jægerspris. Bestyrelsen for Hindholm højskole
har ment, at det er mere nærliggende for skolen
at påbegynde en kombineret teoretisk-praktisk
uddannelse på den almene linie, og at den har
bedre forudsætninger for at meddele denne ud-
dannelse.

Bestyrelsen for børneforsorgsseminariet i
Jægerspris har derimod tilkendegivet, at der i
princippet er mulighed for at uddanne et hold
efter småbørnslinien på skolen jævnsides med
uddannelsen på den almene linie under forud-
sætning af, at der ydes støtte til uddannelsen
efter småbørnslinien efter de regler, der gælder
for skolens øvrige virksomhed, og at der sker
den fornødne udvidelse af skolens lærerstab.
Endvidere forudsættes ydet støtte til anskaffelse
af inventar. På lidt længere sigt vil det endvi-
dere blive nødvendigt at udvide skolens lokaler.
Jægersprissemnariet har stillet sig imødekem-
mende overfor så vidt muligt at påbegynde det
første hold efter småbørnslinien pr. 1. septem-
ber 1962.

Under sine overvejelser af andre muligheder
for at lå tilvejebragt en tilstrækkelig uddannel-
seskapacitet er nævnet af direktoratet blevet
gjort opmærksom på, at der er mulighed for
med relativt kort varsel at få etableret uddan-
nelse af børneforsorgspædagoger efter små-
børnslinien i bygningen tilhørende den nu ned-
lagte Kronprinsesse Louises praktiske husger-
ningsskole i Bagsværd. Direktoratet har i for-
bindelse med nedlæggelse af institutionen un-
dersøgt mulighederne for ejendommens frem-
tidige anvendelse inden for børneforsorgen og
er kommet til det resultat, at ejendommen -
dens beliggenhed og beskaffenhed taget i be-
trægtning - er bedst egnet til undervisningsfor-

mål. Der ses intet til hinder for, at ejendommen kan tages i brug i den stand, hvori den forefindes, til undervisning af et hold barnepleje-elever på 20-24 elever. De eksisterende lokaler til undervisning, beskæftigelse, gymnastik og spisning vil således kunne tages i brug uden ændringer. En effektiv udnyttelse af ejendommen til børneforsorgsskole forudsætter dog en ombygning af den eksisterende bygning og opførelse af en nybygning indeholdende elevværelser og lærerboliger.

Det skulle herefter være muligt at få påbegyndt uddannelsen af to hold à 20 elever efter småbørnslinien i 1962. nemlig et hold på børneforsorgsseminariet på Jægerspris og et hold på det nævnte børneforsorgsseminarium i Bagsværd.

	Børneforsorgsseminariet på Jægerspris	Børneforsorgsseminariet på Hindholm højskole	Børneforsorgsseminariet i Århus	Børneforsorgsseminariet i Bagsværd	Ialt
Den almene linie	2 hold á 20 = 40	2 hold á 20 = 40	1 hold á 20 = 20	1 hold á 20 = 20	6 hold á 20 = 120
Småbørnslinie	1 hold á 20 = 20	—	2 hold á 20 = 40	2 hold á 20 = 40	5 hold á 20 = 100
Ialt	3 hold á 20 = 60	2 hold á 20 = 40	3 hold á 20 = 60	3 hold á 20 = 60	11 hold á 20 = 220

Da nævnet som ovenfor anført er af den opfattelse, at man må sigte mod at uddanne ca. 150 elever efter den almene linie og 100-125 elever efter småbørnslinien, vil man selv efter etablering af de nævnte nye børneforsorgsseminarier i Århus og Bagsværd ikke råde over en uddannelseskapacitet, der på længere sig kan sikre den fornødne balance mellem behovet for børneforsorgspædagoger og tilgang af personale med en sådan uddannelse. Det må herved tillige tages i betragtning, at det til stadighed vil være nødvendigt at afholde forskellige kortere kurser for personalet inden for børneforsorgen, og at det vil volde vanskeligheder at gennemføre disse kurser, hvis man søger at udnytte de eksisterende børneforsorgsseminarier yderligere gennem oprettelse af flere hold efter den almene linie eller småbørnslinien.

Nævnet må under hensyn til det anførte anse det for rettest, at man sigter mod oprettelse af yderligere et børneforsorgsseminarium og skal i denne forbindelse henlede opmærksomheden på, at der vil være mulighed for at indrette et seminarium i det nuværende Bolbro børnehjem i Odense. En modernisering af dette hjem er stærkt påkrævet, men det kan ikke anses for

På børneforsorgsseminariet i Bagsværd vil et nyt hold kunne igangsættes 5 eller 6 måneder efter 1. holds igangsættelse, såfremt der kan regnes med, at seminariet er udbygget med plads til ca. 40 elever senest 2 år og 3 måneder efter 1. holds igangsættelse. Under denne forudsætning vil et yderligere 3. hold kunne igangsættes i det følgende 1¹/₄ år.

Såfremt dette seminarium efter endt udbygning til sin tid vil kunne uddanne 3 hold à 20 elever om året på samme måde som børneforsorgsseminariet på Jægerspris, og såfremt der vil kunne uddannes et tilsvarende antal elever på det planlagte nye seminarium i Århus, skulle der herefter være mulighed for at uddanne 120 elever efter den almene linie og 100 elever efter småbørnslinien, jfr. nedenstående oversigt:

forsvarligt og hensigtsmæssigt at gennemføre denne modernisering inden for rammerne af den eksisterende bygning. Denne er derimod efter såvel det pædagogiske som det økonomiske nævns opfattelse velegnet til indretning af et børneforsorgsseminarium.

Nævnet skal herefter anbefale, at de for ministeriet forelagte planer om indretning af et børneforsorgsseminarium i det nuværende Chr. d. IX's børnehjem i Århus, der svarer til de krav, der i dag må stilles, fremmes, at det godkendes, at der oprettes et børneforsorgsseminarium i Kronprinsesse Louises praktiske husgeringsskoles bygninger i Bagsværd, og at der tilvejebringes bevillingsmæssigt grundlag for, at der pr. 1. september 1962 påbegyndes uddannelsen af et hold efter småbørnslinien, at der tilvejebringes bevillingsmæssigt grundlag for at påbegynde uddannelsen af et tilsvarende hold pr. 1. september 1962 på børneforsorgsseminariet på Jægerspris., at der snarest tilvejebringes bevillingsmæssigt grundlag for igangsættelse af en kombineret teoretisk-praktisk uddannelse efter almen linie på Hindholm højskole, samt at staten i forbindelse med den planlagte modernisering af Bolbro børnehjem erhverver en del

af hjemmets bygninger og arealer med henblik på indretning af et nyt børneforsorgsseminarium.

Det bemærkes, at det, indtil der er tilvejebragt de fornødne seminarier, der kan meddele uddannelse efter småbørnslinien, vil være nødvendigt at fortsætte den hidtidige barneplejerskeuddannelse. Antallet af elever, der uddannes på den nuværende barneplejerskeuddannelse, må successivt nedsættes, efterhånden som der bliver mulighed for at uddanne elever efter

småbørnslinien på de ovenfor nævnte børneforsorgsseminarier. Som nævnt i nævnets betænkning om ændring af barneplejerskeuddannelsen, vil det endvidere være nødvendigt at opretholde det nuværende 4 måneders supplerende kursus for autoriserede barneplejersker og sygeplejersker, så længe der er behov for dette kursus blandt medarbejdere, der er uddannet efter reglerne i arbejds- og socialministeriets bekendtgørelse af 10. oktober 1951 angående barneplejerskeuddannelsen.

IV. DE ØKONOMISKE KONSEKVENSER AF NÆVNETS FORSLAG

Gennemførelsen af de foranstående forslag til uddannelse af medarbejdere ved børne- og ungdomsforsorgens institutioner vil medføre en udvidelse af de 2 eksisterende børneforsorgsseminarier: Jægerspris børneforsorgsseminarium og børneforsorgsseminariet ved Hindholm højskole og oprettelse af yderligere 3 seminarier, hvoraf det ene kan etableres ved den allerede planlagte om- og udbygning af Kong Chr. d. IX's børnehjem i Århus, og det andet ved den påtænkte udbygning af det nuværende Bolbro børnehjem i Odense. Det tredje vil kunne tilvejebringes ved fornødne bygningsmæssige foranstaltninger ved den pr. 1. maj 1962 nedlagte Kronprinsesse Louises praktiske husgernings-skole i Bagsværd.

Udgifterne ved de herefter nødvendige byggearbejder m.v. kan pr. 1. juni 1962 rent kalkulatorisk anslås til de nedenfor ved hvert enkelt seminarium anførte beløb.

For at *børneforsorgsseminariet på Jægerspris* kan modtage yderligere et hold elever på 20-25, må der i en bygning, som Kong Frederik d. VII's Stiftelse på Jægerspris har stillet til rådighed, indrettes et kollegium med plads til 30 elever, 2 huslige medhjælpere og 2 lærere. Herudover må der i seminariets hovedbygning indrettes yderligere et undervisningslokale og et par kontorlokaler. Dette kan ske ved nedlæggelse af nogle ikke særligt hensigtsmæssige elevværelser.

Udgifterne til disse ombygninger og til inventar kan, idet man tager sit udgangspunkt i nyligt gennemførte ombygninger i tilsvarende bygninger, anslås til:

	Kr.
Bygningsarbejder og intallationer.	250.000
Omkostninger.	30.000
Inventar til elevværelser, opholdsstuer. klasseværelser og kontor.	55X100
Ialt	335.000

Endvidere må dette seminarium inden længe have en ny sal, idet den eksisterende sal (Rebekkasalen) allerede med seminariets nuværende kapacitet er utilstrækkelig. Den er kun på 100 m², fredet i klasse A og udstyret med hvidskuret bræddegulv og kostbare kunstværker. Denne sal, der også anvendes af Jægersprisstiftelsen, kan derfor kun i ringe omfang anvendes til lege og boldspil, dramatik, rytmik, festlige sammenkomster m. m.

Udgifterne til en ny sal med tilhørende køkken til mindre serveringer, bad, omklædningsrum og scene kan skønsmæssigt anslås til 425.000 kr.

Hindholm højskole er i 1960/61 udbygget med *m* fløj, der indeholder gymnastik- og festsal med scene, klasselokaler og lokaler til undervisning i sløjd m. v. Endvidere er der opført en kollegiebygning med plads til 19 elever samt bolig for en gift lærer og en ugift medarbejder ved skolen. Endelig er højskolens hovedbygning ombygget og indeholder -- udover forstanderbolig og nogle personaleboliger samt plads til 27 elever- de for højskolen i øvrigt fornødne opholds-, biblioteks- og samtaleværelser samt hovedkøkken og spisestue,

Af hensyn til udvidelsen af rammerne for undervisningen på højskolen til at omfatte **yderligere et hold af den kombinerede teoretisk-praktiske almene linie** i børneforsorgens grunduddannelse og supplerende uddannelse af dia-koner, jfr. kapitel I, afsnit 5, vil det være påkrævet, at der opføres en kollegiebygning til ca. 30 elever, fælleslokaler m. v. for disse og 2 lærerlejligheder, hvortil udgifterne bl. a. på grundlag af de i dag foreliggende oplysninger om **udgifter** ved den ovenfor nævnte elevfløj kan anslås til følgende:

	Kr.
Grund- og terrænarbejder	20.000
Bygningsarbejder	385.000
Installationsarbejder	155.000
Omkostninger	55.000
Inventar	45.000
Ialt _____	660.000

Som ovenfor anført foreligger der planer til udbygning af *Kong Chr. d. IX's børnehjem i Århus til børneforsorgsseminarium*; projektet omfatter dels opførelse af et nyt kollegium med 47 eneværelser og en lærerbolig, dels ombygning af det nuværende hjem med indretning af undervisningslokaler, personalebolig, dagopholdsrum samt hovedkøkken m. v.

Efter et i august 1961 udarbejdet totalprojekt for opførelsen af det nye kollegium var udgiften anslået til:

	Kr.
A. Køb af ejendom m. v.	500.000
B. Grundudgifter	28.000
C. Bygningsarbejder	632.000
D. Installationsarbejder	138.000
E. Særintallationer	9.500
F. Inventar	111.330
G. Omkostninger	99.625
	1.518.455
Uforudsete udgifter	45.700
	1.564.155

Med den siden august 1961 stedfundne prisstigning bør der imidlertid i dag regnes med en udgift på ca. 1.670.000 kr. til gennemførelse af denne etape af byggeriet.

Med hensyn til ombygningen af det eksisterende hjem bemærkes det, at der endnu ikke er udarbejdet totalprojekt for denne byggeetape, idet sådant ikke kan udføres, før børnehjemmet er flyttet fra bygningen til et nyt hjem, der er planlagt i Reykjavikgade i Århus. Imidlertid må det efter de i foråret 1960 udarbejdede overslag for denne del af arbejdet antages, at udgiften pr. juni 1962 ville andrage:

	Kr.
A. Ombygningsudgifter	200.000
B. Inventaranskaffelser	100.000
C. Omkostninger	25.000
Ialt ca.	325.000

Det må herefter - med forbehold med hensyn til ombygningsudgifternes ansættelse - skønnes, at der til fuld etablering af et børne-

forsorgsseminarium i Århus skal regnes med en investering på ca. 2 mill. kr.

For så vidt angår indretningen af et *børneforsorgsseminarium i det Odense kommune tilhørende Bolbro børnehjem* bemærkes det, at der ikke foreligger udarbejdet detaljeret byggeprogram eller projekt vedrørende den nødvendige ombygning og opførelsen af en kollegiefløj.

Imidlertid vil man skønne, at der for at tilvejebringe et børneforsorgsseminarium i Odense må etableres de samme lokaler som planlagt ved seminariet i Århus, d.v.s. opførelse af et nyt kollegium til elever og noget personale samt i øvrigt ombygning af den eksisterende hovedbygning til at rumme fælleslokaler m. v. Det må herefter antages, at der til etableringen af dette børneforsorgsseminarium bør regnes med en udgift på ca. 2 mill. kr., heri inkluderet køb af ejendom og grund.

For så vidt angår oprettelsen af et *seminarium i den tidligere husgerningsskole i Bagsværd* bemærkes det, at der bør skelnes mellem en investering, som muliggør, at skolen kan komme i gang allerede i efteråret 1962, og en investering på længere sigt med henblik på ejendommens indretning til børneforsorgsseminarium af en størrelsesorden svarende til seminarierne i Århus og Jægerspris.

Selv om den bestående bygning ikke umiddelbart er ideel til benyttelse til seminarium, vil der dog kunne påbegyndes en undervisning i ejendommen i løbet af efteråret 1962 til et hold med ca. 20-24 elever inden for de eksisterende bygningsmæssige rammer under forudsætning af, at der tilvejebringes det fornødne inventar. Det nuværende inventar i spise-, dagligstue og kontor samt skolestue vil kunne anvendes indtil videre, medens det skønnes nødvendigt at indkøbe nyt inventar til køkken samt supplere service o. lign. Endvidere må der indkøbes fornødent gymnastik- og undervisningsmateriale. Hertil må udgifterne efter en af direktoratets økonomiafdeling foretaget beregning anslås til ca. 60.000 kr.

Ejendommen var som husgerningsskole indrettet med 7 elevværelser til 4 elever i hvert værelse. Det vil imidlertid være ønskeligt, om der ved ejendommens benyttelse som seminarium på kortere sigt højst anbringes 3 elever i hvert værelse, hvorved der vil kunne bo ialt ca. 20-22 elever på skolen, idet bemærkes, at det ikke er nødvendigt, at samtlige elever bor i seminariet. Da det eksisterende inventar i elevværelserne ikke er tidssvarende, foreslås det, at der til hver

elev anskaffes en soveottoman med tilbehør, en chatolkommode med klap, en stol, en hænge-reol, ligesom der bør anskaffes nødvendige nye armaturer i værelserne. De samlede udgifter hertil er af direktoratets økonomiafdeling beregnet til 26.250 kroner.

For at kunne etablere seminariet til modtagelse af elever i løbet af efteråret 1962 må det herefter skønnes nødvendigt, at der anskaffes inventar til et beløb af 85-90.000 kr.

Da seminariet på længere sigt skal have samme struktur, som seminarierne i Århus og Jægerspris, må der tilvejebringes en ny kollegiebygning med plads til ca. 50 elever samt de nødvendige personaleboliger. Udgifterne til opførelsen af en sådan kollegiebygning må, som foran anført ved seminariet i Århus, anslås til 1.670.000 kr. Hertil kommer udgifter til eventuel opførelse af kombineret fest- og gymnastiksal.

b. Driftsudgifter.

Med hensyn til driften af de skoler, der er omfattet af nævnets forslag, bemærkes, at der for så vidt angår *børneforsorgsseminariet i Kong Chr. IX's børnehjems bygninger* er udarbejdet et budget, pag. 25 i nævnets betænkning nr. 257 vedrørende barneplejerskeuddannelsen. Dette budget er à jourført pr. 1. september 1961 og ser herefter således ud:

Driftsbudget.

1. Lønninger		
a. Forstander, overlærer og faste lærere	Kr. 100.000	
b. Timelønnede lærere	70.000	
c. Kokkepige og 3-4 husassistenter	35.000	
d. Kontormedhjælper. pedel	25.000	Kr. 230.000
2. Undervisningsmidler	10.000	
3. Kontorhold m. v.	5.000	
4. Befordringsgodtgørelse og fribefordring	10.000	
5. Varme, iys og rengøring	30.000	
6. Ejendomsudgifter (skønsm. anslået)	155.000	
7. Kostudgifter	90.000	
		530.000

Herfra går:

Anslåede indtægter vedrørende elevindbetalinger	115.000
Underskud, der dækkes ved bevilling på finansloven	415.000

Med hensyn til *børneforsorgsseminariet i Bagsværd* bemærkes, at det ovenstående budget for seminariet i Århus er lagt til grund, idet der dog er taget særligt hensyn til ejendomsudgifterne, der er optaget på grundlag af udgifterne for Kronprinsesse Louises praktiske husgerningsskole, der hidtil har haft til huse i bygningen.

For et fuldt finansår vil det årlige driftsbudget kunne opstilles således:

Veligholdelse af bygninger:		Kr.
1½ % af brandfors.sum kr. 654.621 ca.	10.000	
Brændsel	12.000	
Skatter og afgifter	7.000	
Renter og afdrag	12.000	
Renter og afdrag af nyt lån af bidragsfonden på 190.000		
Renter	9.500	
Afdrag	4.500	14.000
Lønninger:		
1 forstander 25. lønklasse	38.000	
1 overlærer 23.	27.000	
Undervisningstimer for 2 hold à 1500 timer (incl. elevtilsyn)	3.000 timer	
hvoraf forstanderen tager ca. 40 uger à 12 timer	480 -	
Overlæreren 40 uger à 21 timer	840 -	
til rest	1.680 timer	
à 30 kr.	50.400	
Foredragsholdere, eksaminatorer og censorer (som i Århus)	5.000	
1 økonoma og 3-4 husassistenter	35.000	
1 kontorassistent og 1 pedel	25.000	
Undervisningsmidler og inventar	12.000	
Kontorhold m. v.	5.000	
Befordringsgodtgørelse og fribefordring til eleverne ved rejser til og fra praktikstederne, befordringsgodtgørelse til praktikereren m. v.	10.000	
Lys og rengøring	18.000	
Kost ca. 14.000 kostdage à 4 kr.	56.000	
Samlede udgifter	336.400	
÷ elevbetaling	40.500	
	295.900	

For finansåret 1962/63 vil driftsudgifterne kunne anslås således:

	Kr.
Ejendomsudgifter: ⁷ 10 af 26.000 kr.	18.200
Forstanderløn	20.000
Undervisningstimer	12.000
Medhjælp	20.000
Undervisningsmidler og inventar	6.000
Lys og rengøring	20.000
	101.200
— elevbetaling, anslået	20.000
	81.200

Den påtænkte udvidelse af *børneforsorgs-seminariet på Jægerspris* med 1 hold af grunduddannelsens småbørnslinie vil, når uddannelsen er kommet i gang, årligt medføre følgende merudgifter for seminariet:

	Kr.
Ejendomsudgifter	25.000
Afdelingsleder for småbørnslinien, 23 lkl	27.000
Timelærere	22.800
Kontorhjælp	2.000
Huslig hjælp	4.800
Regnskabsføring	2.000
Fødevarer	19.600
Lys og varme	5.000
Vask	1.500
Administration, herunder elevtilsyn	5.000
Elevudgifter	7.000
Vedligeholdelse og inventar	8.000
	Ialt _____ 129.700
Herfra går elevpenge (20 elever i 9 måneder à 225 kr.)	40.500
	89.200

På *Jægerspris-seminariet* skal et hold af småbørnslinien begynde 1. september hvert år, for at seminariets rammer kan udnyttes effektivt. Som en midlertidig foranstaltning er seminariet i stand til at påbegynde og i nødsfald også at fuldføre et hold på denne linie, inden det nye kollegium er færdigt. På længere sigt vil en sådan ordning dog umuliggøre henlæggelse af børneforsorgens kortere kurser til dette seminarium.

Påbegyndes et hold på småbørnslinien 1. september 1962, vil udgifterne hertil i finansåret 1962/63 udgøre følgende beløb:

Påbegyndes et hold på småbørnslinien 1/9 1962, vil udgifterne hertil i finansåret 1962/63 udgøre følgende beløb:

	Kr.
Løn til afdelingsleder i 7 måneder	15.750
² 9 af de øvrige årlige udgifter	22.700
20 % af ovenstående - ⁹ til faste udgifter	4.500
	Ialt _____ 42.950

	Ialt _____ 42.950
Herfra går elevpenge (20 elever i 2 måneder à 225 kr.)	9.000
	33.950

Fortsætter holdet i finansåret 1963/64, og der påbegyndes et nyt hold 1. sept. 1963, vil udgifterne i dette finansår andrage:

	Kr.
Føn til afdelingsleder	27.000
⁴ 9 af de øvrige årlige udgifter	45.000
10 % af ovenstående ^{1/9} til faste udgifter	4.500
	Ialt 76.500
Herfra går elevpenge (20 elever i 4 måneder à 225 kr.)	18.000
	58.500

Fortsættes på tilsvarende måde i finansåret 1964/65, vil udgifterne i dette finansår andrage:

	Kr.
Føn til afdelingsleder	27.000
⁶ y af de øvrige årlige udgifter	68.100
5 % af ⁶ o til faste udgifter	3.450
	98.550
Herfra går elevpenge (20 elever i 6 måneder à 225 kr.)	27.000
	71.550

I finansåret 1965/66 vil udgifterne svare til det ovennævnte årsbudget, idet herved er forudsat, at den nye kollegiebygning kan tages i brug.

De som bygningsudgifter konterede beløb agtes anvendt til nødvendig værelseleje, indtil kollegiet er færdigt.

Ved udvidelsen af rammerne for undervisning på *Hindholm Højskole* med yderligere et hold af den almene linie i børneforsorgens grunduddannelse, vil merudgifterne for denne skole andrage følgende beløb:

	Kr.
Ejendomsudgifter	48.000
2 lærere i 19.-24. lønklasse	45.000
Befordringsgodtgørelse og fribefordring til elever ved rejser til og fra praktiksteder, til praktikleder m. v.	8.000
Huslig hjælp	10.000
Kostudgifter 7.500 kostdage à 4.- kr.	30.000
Lys og varme	10.000
Part af undervisningsmidler, administration, eksamensudgifter m. v.	9.000
Vedligeholdelse og inventar	13.000
	173.000
Herfra går elevbetaling	45.000
	128.000

V. UDKAST TIL BEKENDTGØRELSE ANGÅENDE UDDANNELSEN TIL BØRNEFORSORGS PÆDAGOG.

I medfør af børne- og ungdomsforsorgslovens §§ 57 og 92 stk. 7 fastsætter socialministeriet herved som gældende indtil videre følgende regler angående uddannelsen til børneforsorgspædagog:

I. Uddannelsens formål.

§ 1.

Stk. 1. Uddannelsen til børneforsorgspædagog har til formål at uddanne ledere og medarbejdere ved opdragelseshjem, herunder hjem for spæde børn samt ved vuggestuer, og meddeles af særlige dertil af socialministeriet godkendte seminarier.

Stk. 2. Uddannelsen på børneforsorgsseminariernes *almene linie* tager sigte på at kvalificere deltagerne til stillinger som pædagogiske medarbejdere ved opdragelseshjem, bortset fra spædbørnehjem, samt som ledere af mindre hjem af denne art, medens uddannelsen på børneforsorgsseminariernes *småbørnslinie* tilsigter at uddanne medarbejdere ved institutioner for spæde børn samt ledere af mindre institutioner af denne art.

Elever, der har gennemgået uddannelsen på børneforsorgsseminariernes almene linie eller småbørnslinie, benævnes børneforsorgspædagoger. Samtidig med, at uddannelsen til børneforsorgspædagog er en afsluttende uddannelse, kvalificerer den til at søge optagelse på børneforsorgens fortsættelsesseminarium.

Stk. 3. Uddannelsen på børneforsorgens fortsættelsesseminarium, der er en videregående pædagogisk-psykologisk og administrativ uddannelse, tager sigte på at kvalificere deltagerne til stillinger som ledere af større opdragelseshjem, herunder spædbørnehjem, og af større vuggestuer samt som medarbejdere med et selvstændigt pædagogisk ansvar ved opdragelseshjem for adfærdsvanskelige børn og unge.

§ 2.

Som betingelse for godkendelse af børneforsorgsseminarier som berettigede til at meddele den i denne bekendtgørelse omhandlede uddannelse kræves: at der foreligger en plan for undervisningens indhold og afslutning, overensstemmende med det i nærværende bekendtgørelse anførte, og at lederen normalt har en forudgående uddannelse i og virksomhed inden for børneforsorgsarbejdet og i kraft af sin uddan-

nelse i øvrigt må anses for egnet til at lede en uddannelsesskole af den her omhandlede art.

§ 3.

For samtlige seminarier gælder, at en elev kan optages på prøve. Endelig bestemmelse om optagelse skal træffes senest 4 måneder efter optagelsen på prøve.

II. Uddannelsen på børneforsorgsseminarium. A. Børneforsorgsseminariernes almene linie.

1. Optagelsesbeholdninger.

§ 4.

Stk. 1. For at kunne optages til uddannelsen som børneforsorgspædagog på den almene linie, der kan tilrettelægges enten som en *eeårig teoretisk uddannelse* eller som en kombineret teoretisk-praktisk, skal eleven

a) ved uddannelsens afslutning være fyldt mindst 21 år og højst 32 år.

Personer, der er ansat i normerede stillinger inden for børne- og ungdomsforsorgen, kan dog optages indtil deres fyldte 40 år. Personer over denne alder kan kun under særlige omstændigheder optages.

b) fremlægge tilfredsstillende vidnesbyrd fra de arbejdssteder, hvor eleven har været beskæftiget i de senere år, samt tilfredsstillende attestation af elevens almindelige værdi,

c) ved en ikke over en måned gammel helbredsattest, herunder attest for tuberkuloseundersøgelse, godtgøre ikke at lide af nogen sygdom eller legemlig mangel, der gør eleven uskikket til at være leder eller medarbejder ved en anerkendt børneforsorgsinstitution, eller som bevirker, at han kan smitte eller skade andre elever på seminarieret. Fremlæggelse af sådan helbredsattest kræves dog ikke, såfremt pågældende ved sidste ansættelse i offentlig stilling har forelagt fyldestgørende attest.

d) normalt have gennemgået en faguddannelse eller en almen uddannende undervisning, der ligger ud over den almindelige folkeskoleuddannelse såsom folkehøjskoleophold af mindst 5 måneders varighed.

Studentereksamen, realeksamen, statskontrolleret prøve efter 9. og 10. klasse eller anden anerkendt afgangsprøve giver adgang til optagelse uden yderligere be-

- tingeiser i den her omhandlede henseende.
 e) for optagelse på den *eetårige uddannelse* er det herudover en forudsætning, at eleven har udøvet virksomhed af mindst 2 års varighed i anerkendt opdragelseshjem eller på anden måde udført pædagogisk arbejde, der kan ligestilles hermed.

Der kan, når særlige forhold taler derfor, af det i § 52 nævnte skoleudvalg dispenseres fra denne regel.

2. Undervisningens omfang og indhold.

§ 5.

Stk. 1. Den teoretiske undervisning kan enten tilrettelægges som et 10 måneders kursus eller som flere kurser af tilsammen 10 måneders varighed, således at eleven mellem kursusperioderne gennemgår praktisk uddannelse på dertil godkendte institutioner.

Stk. 2. *Undervisningsfagene* deles i *grundfag* og *supplerende fag* og omfatter mindst 1292 undervisningstimer.

Grundfagene er obligatoriske, men en elev kan, når særlige forhold taler derfor, af seminariets leder fritages for at deltage i et af de obligatoriske fag. De supplerende fag er valgfri, men det forudsættes, at hver elev vælger at deltage i disse fag med mindst 228 timer eller 6 timer egentlig.

Stk. 3. Uddannede diakoner vil kunne indstilles til eksamen sammen med seminariets ordinære elever under forudsætning af, at de under børneforsorgsseminariets ledelse har haft mindst 6 måneders praktik på en af direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen dertil godkendt institution og gennemgået et særligt 5 måneders teorikursus på seminariet.

§ 6.

Time- og fagplan.

G grundfag.

Pædagogik og psykologi m. v.

Pædagogik og psykologi	228	timer	
Øvelsespraktik	95		
Gruppedrøftelser el. lign.	95	-	418 timer

Børneforsorg m. v.

Børne- og ungdomsforsorgskundskab	114	timer	
Samfundslære m. erhvervsvejledning	57	-	
Kontorarbejde og bogføring	57	-	228 -
<i>Sundheds- og sygdoms-lære</i>	76	-	

<i>Orienteringsfag</i>	152
<i>Beskæftigelsesfag</i>	190
Obligatoriske fag ialt	1064 timer
<i>Supplerende (valgfri) fag.</i>	
Minimum for den enkelte elev	228 -
Samlet timetal	1292 timer

§ 7.

Fagene indhold.

Pædagogik og psykologi m. v.

Stk. 1. Eleverne bibringes kendskab til nogle hovedsynspunkter vedrørende *opdragelsens mål og midler*, herunder forståelse af opdragerens ansvar for tilvejebringelse af det rette miljø under barnets og den unges opvækst. Ved behandling af pædagogiske spørgsmål kan undervisningen tage sit udgangspunkt i det normale familieliv og børnenes opvækst i det naturlige hjem. I forbindelse hermed orienteres eleverne om forældrearbejdet og dets betydning. Gruppelivets pædagogik og individuel behandling af adfærdsforstyrrelser gennemgås, ligesom opdragelseshjems specielle pædagogiske opgaver klargøres for eleverne. Som led i tilvejebringelsen af et opdragelsesmæssigt helhedssyn inddrages emner fra pædagogikkens historie. Der kan gives eleverne lejlighed til under vejledning på egen hånd eller i smågrupper at gennemarbejde vigtige værker på det pædagogisk-psykologiske fagområde. Eleverne skal have øvelse i beskæftigelse af børn og unge under pædagogisk vejledning.

Stk. 2. Grundlæggende spørgsmål inden for *psykologien* gennemgås. Fagområdet søges belyst ved eksempler, og det tilstræbes, at eleverne i rimeligt omfang tilegner sig fagets terminologi. Der lægges både udviklingspsykologiske, personlighedspsykologiske og socialpsykologiske synspunkter til grund for gennemgangen. Der gives en orientering i psykologisk iagttagelse af børn og unge, og eleverne øves i beskrivelse af deres reaktioner.

§ 8.

Børne- og ungdomsforsorgs kundskab.

Stk. 1. Der gives en almindelig oversigt over den gældende børneforsorgslovgivning i hovedtræk, og der lægges vægt på børneforsorgens historie, herunder de private institutioners historie og udviklingsgangen i lovgivningen. Der gives en oversigt over børneforsorgens organer

(børneværnsudvalgene, de sociale udvalg, tilsyns- og ankemyndigheder m. v.) og de institutioner, der virker for børneforsorg. Yderligere gennemgås reglerne om børns anbringelse uden for hjemmet, om børneforsorgens forhold til de retshåndhævende myndigheder og opdragelses-hjemmenes virksomhed.

Stk. 2. I tilknytning til den egentlige børneforsorg gives der orientering om svangerskabslovgivningen, mødrehjælpsinstitutionerne, reglerne om adoption og den almindelige lovgivning om beskyttelse af barnet og familien og til familielivets fremme. Undervisningen i disse emner kan dog også indgå som led i undervisningen i faget samfundslære, jfr. § 9.

Stk. 3. Crennemgangen af lovstoffet har til formål at bibringe eleverne et helhedsindtryk af retstilstanden på det omhandlede område og give dem en viden om vigtige fakta og så megen orientering i emnerne, at de i påkommende tilfælde ved hjælp af håndbøger eller lignende selv kan skaffe sig svar på eventuelt foreliggende tvivlsspørgsmål. Kendskab til børneforsorgens forskellige institutioner søges udbygget gennem institutionsbesøg.

§ 9.

Samfundslære.

Med udgangspunkt i hovedlinier i det danske samfunds opbygning tilstræber undervisningen på en konkret og livsnær måde at uddybe elevernes kendskab til og forståelse af den almindelige sociale lovgivning og de samfundsforhold, der har særlig relation til denne. Som eksempler herpå kan nævnes: familierpolitik, befolknings-spørgsmål, grupperne i samfundet, skole- og uddannelsessystemet (herunder erhvervsvejledning), arbejde og fritid, organisationerne, lovgivning og forvaltning, den enkeltes forhold til samfundet og det sociale sikringsssystem.

§ 10.

Kontorarbejde og bogføring.

Stk. 1. Der undervises i almindeligt forekommende kontorarbejde, udfyldning af blanketter, udfærdigelse af ansøgninger, indberetninger m. v. og ordensregler på et kontor med særligt henblik på børne- og ungdomsforsorgens institutioner.

Stk. 2. Der gennemgås eksempler på daglige posteringer i den af direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen godkendte kassebog omfattende regnskaber for institutioner for forebyg-

gende børneforsorg og opdragelseshjem, ligesom eleverne undervises i månedlige overføringer fra kassebog til hovedbog, og der gennemgås eksempler på opstilling af årsregnskab. Endvidere vises føring af andre forekommende bøger, såvel stam-, kost- og gæstebog som inventarbog, kørsels- og lommepengeregnskab. Eleverne undervises endvidere i beregninger af statstilskud efter den gældende lovgivning.

§ 11.

Sundheds- og sygdomslære.

Undervisningen omfatter hovedtræk af menneskets anatomi, fysiologi og biologi. Herunder gennemgås de vigtigste børnesygdomme samt sygdomsforebyggende foranstaltninger, således hygiejne med særlig vægt på børns og unges personlige hygiejne, heri indbefattet seksualhygiene.

§ 12.

Orienteringsfag.

Stk. 1. Undervisningen i disse fag har til formål at give en orientering i spørgsmål, som ikke direkte omfattes af den faglige uddannelse. Den bør omfatte emner af almenmenneskelig art, således at kultur- og livsanskuelsesproblemer belyses med udgangspunkt såvel i danske som i internationale forhold.

Stk. 2. Som emneområder, der bør komme i betragtning ved undervisningen i dette fagområde, kan i øvrigt nævnes: de *almengyldige etiske principper*, herunder de kristelige, der er grundlæggende for vor kultur, gennemgang af nogle betydelige nye danske og fremmede *skønlitterære værker, kulturhistoriske og sociale emner*, specielt under hensyn til disses betydning for den pædagogiske udvikling, orientering vedrørende *musik- og kunstforståelse samt emner*, der kan belyse den senere udvikling inden for *teknik og naturvidenskab*. Denne undervisning kan blandt andet meddeles i form af frie foredrag med diskussioner.

§ 13.

Beskæftigelsesfag.

Stk. 1. Undervisningen har et dobbelt formål, idet den *dels* tilsigter at bibringe eleverne færdigheder, der sætter dem i stand til at vejlede børn og unge i lystbetonet fritidsaktivitet, *dels* tilsigter at støtte forståelsen af barnets og de unges udvikling gennem kendskab til de materialer, lege, bøger, spil, sange, hobbyvirksom-

hed og så fremdeles, der er mest egnede og tillokkende for de forskellige alders- og udviklingsstrin. Elevens personlige oplevelse af glæden ved manuel beskæftigelse må i denne forbindelse fremhæves som værdifuld både for den enkelte personlige udvikling og for hans forståelse af tilsvarende oplevelser hos børn og unge.

Stk. 2. Hovedvægten må lægges på beskæftigelsesformer som småsløjd, arbejde med værdiløst materiale, lærarbejde o.s.v. og husflid af forskellige art og med forskellige materialer, hvorunder kendskab til værktøjsbrug og værktøjsvedligeholdelse tillige opøves. Der må endvidere lægges vægt på igangsætning af børns og unges selvvirksomhed og gruppeaktivitet, f. eks. gennem vejledning i hobbyvirksomhed som anlæg af samlinger og fotografering og gennem arrangementer i forbindelse med fester og højtid. For at disse mål kan nås, må de obligatoriske timer i beskæftigelsesfag suppleres med valgfri timer inden for dette fagområde.

§ 14.

Supplerende fag.

Supplerende fag, der er *valgfri*, omfatter følgende fag:

Elementærfag: Skriftlig dansk og regning.

Legemsøvelser m. v.: Børnelege, boldspil, sange, gymnastik, rytmik, fri idræt, terræn-sport, folkedans o. l.

Beskæftigelsesfag: (Ud over de obligatoriske 190 timer i dette fag, jfr. §§ 6 og 13).

Andre fag: Børnesang, dramatik, filmskundskab, sprog, (svensk), sang, musik o. l.

§ 15.

Såfremt eleven ikke forud for optagelse på børneforsorgsseminariet har bestået en anerkendt samariterprøve, må vedkommende uden for timeplanen gennemgå et samariterkursus, der afsluttes med anerkendt prøve.

§ 16.

Praktik.

Praktikundervisningen er af mindst 1 års varighed. Den tilrettelægges af seminarierne, og praktikstederne udvælges efter forhandling mellem direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen og pågældende børneforsorgsseminarium.

Uraktikanter deltager i institutionens arbejde på linie med de øvrige pædagogiske medarbejdere, idet der herved tages hensyn til praktikantens begrænsede erfaringer og viden. Prak-

tikanten må ikke udfylde en vakant stilling, og institutionens personale skal være fuldtalligt, således at forstanderen eller en anden dertil kompetent medarbejder kan afse tid til at vejlede praktikanten. Denne bør deltage i medarbejdermøder o. lign. i samme omfang som det øvrige pædagogiske personale, ligesom han under forstanderens vejledning skal have mulighed for eventuelt ved gennemgang af journaler at sætte sig grundigt ind i det enkelte barns baggrund og vanskeligheder.

I forbindelse med praktikperioden besvarer han en eller flere skriftlige opgaver, der kan angå iagttagelse af enkelte børn eller grupper af børn, eller mere principielle institutionspædagogiske problemer.

Der tilstræbes en nær kontakt mellem eleven og seminarieret i praktikperioden, således at en repræsentant for børneforsorgsseminariet aflægger besøg på praktikstedet som regel 2 gange i løbet af hver praktikperiode, og eleven deltager i korte kursus på seminarieret.

§ 17.

3. Uddannelsens afslutning.

Stk. 1. Ved afslutningen af undervisningen udfærdiger forstanderen efter samråd med lærerkollegiet - og for den kombinerede uddannelses vedkommende under hensyntagen til praktikstedernes udtalelser - et samlet vidnesbyrd, der indføres i seminarierets afgangsprotokol. For så vidt angår fagene pædagogik, psykologi, børneforsorgskundskab, kontorarbejde og beskæftigelsesfag, skal bedømmelsen med de i stk. 6 omhandlede betegnelser være meddelt protokollen inden den afsluttende prøves afholdelse.

Stk. 2. Der afholdes afsluttende prøver i følgende fag:

- En mundtlig fremstilling over et opgivet emne inden for den pædagogisk-psykologiske fagkreds, således at der gives eleven 2 timers forberedelse med anvendelse af hjælpemidler til en selvstændig fremstilling, der efterfølges af en samtale over emnet.
- En skriftlig opgave i børneforsorgskundskab.
- En skriftlig prøve i kontorarbejde og bogføring.

Stk. 3. Opgaven stilles af faglærerne og censorerne i forening. De skriftlige opgaver er fælles for samtlige seminarier. Ved de mundtlige prøver har censor ret til at stille spørgsmål til eksaminanden.

Stk. 4. Bedømmelsen af såvel de skriftlige opgaver som de mundtlige prøver foretages af faglærere og censor i forening.

Stk. 5. Censorerne godkendes af udvalgte vedrørende børneforsorgsseminarierne.

Stk. 6. Ved bedømmelsen af de afsluttende prøver anvendes følgende betegnelser:

A med udmærkelse: Et standpunkt, der både hvad modenhed og kundskabsmængde angår tilfredsstillende krav, der ligger væsentligt ud over dem, der kan stilles på baggrund af uddannelsen.

A: Et afgjort godt standpunkt, der ligger over hvad der kan forventes på baggrund af uddannelsen.

B: Et standpunkt, der tilfredsstillende krav, der stilles på baggrund af uddannelsen.

C: Et standpunkt, der ikke helt ligger på højde med, hvad eleverne normalt bør nå til.

D: Et standpunkt på grænsen af det antagelige, men som dog skønnes at kunne godtages.

E: Et uantageligt standpunkt.

Nævnet er bekendt med, at undervisningsministeriet påtænker at indføre nedennævnte skala i 8. hovedskoleklasse, 9. klasse, realafdelingen og gymnasieafdelingen:

14 - 12 - 10 - 9 - 8 - 7 - 6 - 3 - 0

Med hensyn til anvendelsen af skalaens enkelte trin kan følgende retningslinier gives:

14: Gives for den helt usædvanlige præstation.

12: Er den almindelige topkarakter.

10: Gives for den gode og meget tilfredsstillende præstation.

9: Gives for den tilfredsstillende præstation.

8: Gives for den nogenlunde tilfredsstillende præstation.

7: Gives for den usikre, kun delvis tilfredsstillende præstation.

6: Gives for den mangelfulde og ikke tilfredsstillende præstation.

3: Gives for den meget mangelfulde og utilfredsstillende præstation.

0: Gives for den helt uantagelige præstation.

For så vidt denne kvalitetsskala indføres, vil det formentlig være rimeligt at tage børneforsorgsseminariernes nu anvendte karakterskala op til overvejelse med henblik på en ændring i overensstemmelse med den her omtalte skala.

Stk. 7. Efter uddannelsens afslutning modtager eleven et afgangsbrev, indeholdende oplys-

ning om tidspunktet for deltagelse i uddannelsen, hvilke fag uddannelsen har omfattet, hvem der har varetaget undervisningen i hovedfagene samt de opnåede års og eksamens karakterer. Opnås der ved bedømmelsen i et eller flere fag kun betegnelsen E, afgør seminariets forstander i samråd med lærerne i de hovedfag, hvori der er afholdt prøver, om der kan gives den pågældende afgangsbrev.

B. Børneforsorgsseminariernes småbørnslinie.

1. Optagelsesbetingelser.

§ 18.

Stk. 1. For at kunne optages til uddannelsen til børneforsorgspædagog på småbørnslinien skal eleven opfylde de i § 4, stk. 1 under a - d omhandlede betingelser, idet uddannelsen dog skal være påbegyndt så tidligt, at eleven ved dens afslutning ikke er fyldt 28 år.

Stk. 2. Det er herudover en forudsætning for optagelsen, at eleven har gennemgået en eetårig barneplejerskeuddannelse med et tilfredsstillende resultat. Denne eetårige uddannelse skal omfatte praktisk arbejde på en institution for spæde børn suppleret med ca. 30 timers undervisning i barnepleje og andre emner i naturlig tilknytning hertil samt et samariterkursus.

Stk. 3. Uddannede sygeplejersker vil kunne optages til den afsluttende teoretiske undervisning i sidste kursusperiode, når pågældende forinden har haft mindst 6 måneders praktik på en af direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen dertil godkendt institution for spæde børn eller en dertil godkendt børnehave.

2. Undervisningens omfang og indhold.

§ 19.

Den teoretiske uddannelse til børneforsorgspædagog på småbørnslinien omfatter ialt mindst 1093 undervisningstimer. Den teoretiske undervisning tilrettelægges som flere kurser af tilsammen ca. 9 måneders varighed, jfr. herved § 20, således at eleven imellem kursusperioderne kan gennemgå den fornødne praktiske uddannelse på institutionerne.

Time- og fagplan.

Eksempel på periodedeling.

		1. kursusperiode 12 uger		2. kursusperiode 8 uger		3. kursusperiode 15 uger	
		ialt	pr. uge	ialt	pr. uge	ialt	pr. uge
Den pædagogisk-psykologiske faggruppe . . .	210	72	6	48	6	90	6
Barneplejelære	204	72	6	72	9	60	4
Børneforsorgskundskab m. v.	126	36	3			90	6
Orienteringsfag og frie fag	168	60	5	48	6	60	4
Beskæftigelsesfag	173	72	6	56	7	45	3
Institutionsdrift, kontorarb. og bogføring	84	24	2			60	4
Valgfri fag, mindst	128	96	8	32	4		
– – højst	390	204	17	96	12	90	6
Samlet timetal, mindst	1093	342	36	256	32	405	27
– – højst	1355	540	45	320	40	495	33

§ 21.

Pædagogisk-psykologisk faggruppe,

Stk. 1. Grundlæggende spørgsmål inden for psykologien gennemgås. Fagområdet søges belyst gennem eksempler, og det tilstræbes, at eleverne i rimeligt omfang tilegner sig fagenes terminologi.

Stk. 2. Endvidere belyses familiens betydning og barnets udvikling og opdragelse, specielt i de første leveår, gennem den viden, der kan hentes fra psykologi, psykiatri, pædagogik og sociologi. Den praktiske anvendelse af denne viden indenfor den daglige pædagogik understreges med henblik på iagttagelse af børn og forståelse af deres reaktioner.

Stk. 3. Tillige gives der en oversigt over barnets og den unges senere udvikling, idet der tages hensyn til de første leveårs betydning for denne udvikling. Der lægges både personlighedspsykologiske og socialpsykologiske synspunkter til grund. I denne sammenhæng behandles emner vedrørende arbejdspladsens mentalhygiejne, f. eks. samarbejdsproblemer, forholdet til børn og forældre (derunder tavshedspligt), ansvaret for tilvejebringelsen af et for børnenes udvikling og medarbejdernes trivsel gunstigt miljø.

Stk. 4. Som led i tilvejebringelsen af et opdragelsesmæssigt helhedssyn inddrages emner fra pædagogikkens historie.

§ 22.

Barneplejelære.

Undervisningen omfatter:

a. *Barnets daglige pleje.*b. *Anatomi og fysiologi:*

Det menneskelige legeme og dets funktioner.

c. *Pædiatri og sygdomsforebyggelse.*

Der lægges vægt på sygdommens indflydelse på barnets fysiske og psykiske udvikling og på barnets pleje.

d. *Hygiejne.*

Eleven meddeles kendskab til hygiejniske spørgsmål vedrørende drikke- og spildvand, boliger, skolehygiejne, arbejds- og bolighygiejne, almen epidemiologi, herunder lovbestemmelser om vederlagsfri behandling af smitsomme sygdomme og forebyggende foranstaltningers betydning for folkesundheden. I tilknytning til dette fag gennemgås personlig hygiejne, herunder seksualhygiejne. Betydningen af gode sundhedsvaner understreges, de rette arbejdsstillinger indøves, og bevægelsesfysiologien gennemgås.

e. *Bakteriologi.*

Der gives en almindelig oversigt over de vigtigste sygdomsvækkende bakterier og vira samt hvilke forholdsregler, der bør tages imod dem. Endvidere gennemgås isolationssteknikken.

f. *Ernæring.*

Eleverne orienteres om den rette ernæring og de vigtigste fødemidler i barnealderen samt hensigtsmæssig kostsammensætning. Der gives endvidere eleven øvelser i økonomisk planlægning af daglig kost.

dens tilberedning og servering. Kostens betydning for sundhedens bevarelse forklare

§ 23.

Børneforsorgskundskab og samfundslære.

Undervisningen omfatter de samme emner som fastsat for den almene linie, jfr. §§ 8 og 9, idet der lægges særlig vægt på gennemgang og tilegnelse af det stof, der omhandler det forebyggende børneforsorgsarbejde, småbørnsinstitutioner og disses arbejds måde.

§ 24.

Orientering og frie foredrag.

Bestemmelserne i § 12 vedrørende undervisning i samme fag i den almene linie finder anvendelse.

§ 25.

Beskæftigelses fag.

Stk. 1. Formålet med undervisningen i disse fag er, dels at give deltagerne forståelse af den pædagogiske og psykologiske betydning af den udvikling af børns produktive evner og skaber glæde, som kan nås ved forskellige former for fritidsbeskæftigelse, dels at bibringe deltagerne færdigheder, der sætter dem i stand til at vejlede børnene i sådanne beskæftigelser.

Stk. 2. Eleverne bibringes kendskab til, hvilke materialer: legetøj, billedbøger, fortællestof, lege, sange o.s.v. der er egnede for småbørn. Eleverne skal herudover opøve færdighed i brug af værktøj m.v. i et sådant omfang, at de bliver i stand til at forarbejde egnet legetøj og beskæftigelsesmateriale for småbørn og at foretage mindre - ikke håndværksmæssige - forbedringer på beskæftigelsesmaterialer, brugsgenstande og institution.

Stk. 3. Endelig får eleverne til opgave på egen hånd at fremstille legetøj eller beskæftigelsesmaterialer for børn i forskellige aldre fra 1 til 6 år.

§ 26.

Institutionsdrift.

Stk. 1. Eleven vejledes om økonomisk brug af gas, lys, varmt vand, rengøringsmidler, om behandling og den rette vedligeholdelse af tøj, inventar, brugsgenstande og andet materiale.

Stk. 2. Principperne for hensigtsmæssig og tidsbesparende arbejdstilrettelæggelse gennem-

gås. Eleverne orienteres om betydningen af systematisk vejledning af personalet, af konferencer og af rapportafgivning. Der undervises i brugen af arbejdstidsskemaer o. lign. Eleverne bibringes forståelse af den enkeltes ansvar for arbejdets gang.

§ 27.

Kontorarbejde og bogføring.

Elegierne i § 10 vedrørende undervisning i kontorarbejde og bogføring på den almene linie finder anvendelse.

§ 28.

Valgfri fag.

Som eksempel på valgfri fag kan nævnes:

a. *Elementær fag:*

Skriftlig dansk og regning. Undervisningen, der bør begrænses til første skoleperiode, tilstræber at genopfriske almindelige skolekundskaber.

b. *Andre fag:*

Dramatik, filmkundskab, fjernsyn, mundtlig fremstilling, musik, sprog (f. eks. svensk).

c. *Legemsøvelser m.v.:*

Gymnastik, rytmik, fri idræt, terrainsport, sanglege, folkedans, moderne dans o.s.v.

d. *Anden fritidsbeskæftigelse:*

Børnesang, almindelig sang, flerstemmig sang, rammevævning, tegning og maling, fremstilling af musikinstrumenter (marimbaer, trommer, fløjter, mandoliner, guitarer o.s.v.), af smykker (træ, naturmaterialer, metal, emalje), af flette- og knyttearbejde, bastarbejde o.s.v. Brug af film og båndoptager.

Praktik.

§ 29.

Eleverne gennemgår 12 måneders praktik på dertil godkendte, anerkendte institutioner for spæde børn. Eleverne skal herudover have 6 måneders praktik på en dertil godkendt, anerkendt børnehave og 6 måneders praktikanttjeneste på et af sundhedsstyrelsen dertil godkendt børnehospital eller børneafdeling.

§ 30.

Stk. 1. Praktikundervisningen tilrettelægges af seminarierne, og praktikstederne udvælges efter forhandling mellem direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen og pågældende børnefor-

sorgsseminarium. Direktoratets godkendelse af uddannelsessted kan kun gives de institutioner, der opfylder de krav i henseende til ledelse, udstyr, arbejde etc., der efter sagkyndig bedømmelse må stilles til en velleddet og velindrettet institution, herunder at normerede stillinger er besat med fuldt kvalificeret personale. Institutionens ledelse skal have de fornødne pædagogiske forudsætninger for at bibringe eleven det tilsigtede praktiske udbytte af opholdet.

Stk. 2. Samtidig med godkendelsen fastsættes det antal elever, som vedkommende institution kan modtage til uddannelse.

Stk. 3. Direktoratet fastsætter med tilslutning fra det i § 52 omhandlede skoleudvalg det samlede antal elevpladser til uddannelsen som børneforsorgspædagog på småbørnslinien.

Stk. 4. Det påhviler skoleudvalget at udarbejde retningslinier for elevernes arbejde på praktikstederne og for samarbejdet mellem seminarierne og praktikstederne.

§ 31.

Stk. 1. Praktik i spædbørnepleje (12 måneder) foregår på særligt dertil godkendte, anerkendte institutioner for spæde børn eller institutioner med spædbørneafdeling, og tilrettelægges således, at elever, der har gennemgået den eetårige barneplejerskeuddannelse på opdragelseshjem, tildeles vuggestuepraktik og omvendt.

Stk. 2. Det påhviler institutionens leder at give eleven en grundig og omfattende instruktion. Eleven bør have ligelig uddannelse indenfor arbejdets forskellige grene. Uddannelsen skal omfatte pleje og pasning samt beskæftigelse af børn fra 0 til 3 år, tilberedning af mælkeblandinger og småbørnskost. Endvidere ordning af tøj og småreparationer efter vask samt den almindelige rengøring af børnestuerne.

§ 32.

Børnehavepraktikken (6 måneder) tilsigter at give eleven indtryk af børnehavens arbejde, herunder samarbejdet med forældrene. Det påhviler lederen at lade praktikanten deltage såvel i medarbejdersamtaler som forældremøder. Eleven må arbejde i nøje kontakt med børnehavelæreren og under dennes opsigts selv have lejlighed til at beskæftige mindre grupper. Eleven må gøres bekendt med forskellige inden- og udendørs beskæftigelsesmuligheder og bør deltage i forarbejdelse og vedligeholdelse af børnenes legetøj. Det anbefales, at eleven gør optegnelser, der læses af lederen og eventuelt kan benyttes som grundlag for samtaler.

§ 33.

Under praktikanttjenesten på et af sundhedsstyrelsen dertil *godkendt børnehospital* eller en *børneafdeling på andet hospital* (6 måneder) bør eleven have en praktisk undervisning, som godkendes af skoleudvalget efter forhandling med sundhedsstyrelsen og med visse ændringer i omfang svarer til den, der gives sygeplejeelever i de pågældende afdelinger.

3. Uddannelsens afslutning.

§ 34.

Stk. 1. På grundlag af udtalelser fra praktikstederne udfærdiges af forstanderen for seminarierne en sammenfattende bedømmelse af elevens standpunkt og evner i det praktiske arbejde. Ved afslutningen af den teoretiske undervisning udfærdiger forstanderen efter samråd med lærerkollegiet et vidnesbyrd, der indføres i skolens afgangsprotokol. For så vidt angår de fag, hvori særlig afsluttende prøve skal aflægges, jfr. stk. 2, skal vidnesbyrdet være meddelt til protokollen inden prøvens afholdelse.

Stk. 2. Der afholdes prøve i den pædagogisk-psykologiske faggruppe, barneplejelære, børneforsorgskundskab samt kontorarbejde og bogføring, idet der i førstnævnte fag afholdes mundtlig og i de tre sidsnævnte fag skriftlig prøve.

Stk. 3. Med hensyn til eksamens afholdelse, bedømmelse af elevernes præstationer og udfærdigelse af afgangsbrev finder reglerne i § 17, stk. 3-7 anvendelse.

III. Børneforsorgens fortsættelsesseminarium.

1. Optagelsesbetingelserne.

§ 35.

Stk. 1. For at kunne optages på børneforsorgens fortsættelsesseminarium skal eleven opfylde de i § 4, stk. 1 under a-d omhandlede betingelser for optagelse til uddannelsen til børneforsorgspædagog, dog at pågældende - medmindre skoleudvalgets dispensation fra aldersbetingelsen opnås -- skal være mindst 24 år. Det er herudover en forudsætning for optagelsen,

at eleven er i besiddelse af en af følgende uddannelser: børneforsorgspædagog, børnehavelærerinde, fritidshjems lærer, folkeskolelærer eller autoriseret barneplejerske (med den treårige uddannelse efter reglerne i arbejds-

og socialministeriets bekendtgørelse af 10. oktober 1951 angående barneplejerskeuddannelse) for så vidt denne uddannelse er suppleret med det særlige 4 måneders kursus for autoriserede barneplejersker og sygeplejersker. Andre grundlæggende pædagogiske uddannelser kan give adgang til optagelse efter en bedømmelse af det enkelte tilfælde,

at eleven har udøvet praktisk virksomhed al mindst 2 års varighed i et eller flere dertil af direktoratet godkendte, anerkendte opdragelseshjem, eller på anden måde udført pædagogisk arbejde, der kan ligestilles hermed. Det forudsættes endvidere, at pågældende ved denne tjeneste eller på anden måde har dokumenteret at have forudsætninger for at blive velegnet til at indtage stillinger med selvstændigt pædagogisk ansvar inden for børne- og ungdomsforsorgen.

2. Undervisningens omfang og indhold.

§ 36.

Børne- og ungdomsforsorgens videregående uddannelse, der gives som et årskursus, omfatter nedennævnte obligatoriske fag med de angivne timetal:

Time- og fagplan.

Pædagogisk-psykologiske fag.

Pædagogik	140	timer	
Institutionsmetodik	70	-	
Psykologi	210	-	
Psykiatri	140	-	560 timer

Sociale og administrative fag.

Børne- og ungdomsforsorgskundskab	140	timer	
Regnskabsføring og driftsøkonomi	90	-	
Samfundsspørgsmål	70	-	
Socialhygiejne	35	-	335

Orienteringsfag.

Bog- og bibliotekskundskab, etik. supplerende foredrag, institutionsbesøg m. v.	140	-	
Beskæftigelsesfag	70	-	
			1105 timer

Hertil kommer 70 obligatoriske timer i undervisningsmetodik for elever, der arbejder som lærere. Det forudsættes endvidere, at øvrige

elever skal have yderligere mindst 70 timer i valgfri fag inden for faggrupperne orienteringsfag og beskæftigelsesfag, i hvilke fag det tilrådes også lærerne at deltage.

Fagenes indhold.

§ 37.

Pædagogik.

Stk. 1. Pædagogik er i forbindelse med faget psykologi seminariets hovedfag. Undervisningen sigter mod at give eleverne mulighed for at finde frem til den bedste og mest hensigtsmæssige opdragelse og behandling af børn og unge, både i henseende til mål og midler.

Stk. 2. Faget bør give seminariets samlede undervisning en solid baggrund og må tage direkte sigte på elevernes fremtidige gerning som institutionsledere og medarbejdere med selvstændigt pædagogisk ansvar ved opdragelseshjem for adfærdsvanskelige børn og unge. Den videregående undervisning i pædagogik må ud over en drøftelse af midlerne i opdragelsen give plads for en mere indgående behandling af opdragelsens mål. I denne forbindelse gennemgås vigtigere strømninger i pædagogikkens historie, ligesom aktuelle pædagogiske problemer i ind- og udland drøftes og sættes i forhold til de forskellige samfundsformer og kulturelle værdier.

§ 38.

Psykologi.

Stk. 1. Psykologiundervisningen har til formål, dels at gøre eleverne bekendt med de nyere resultater af den psykologiske og pædagogiske forskning, dels at give dem en saglig grundindstilling i deres arbejde ved at åbne dem muligheder for fordomsfrit at iagttage og forstå såvel sig selv som de børn og unge, de kommer til at arbejde med.

Stk. 2. Undervisningen omfatter almen psykologi, børne- og ungdomspsykologi, intelligensforskning, dybdepsykologi (herunder karakterologi) samt en orientering i socialpsykologi, psykoteknik og arbejdspsykologi (herunder problemer om arbejdsledelse og vejledning af den enkelte medarbejder og forældrearbejde). Endvidere gennemgås indlæringens psykologi og de forhold, der betinger en særlig opdragelse, undervisning og behandling af handicappede børn og unge.

Stk. 3. Eleverne orienteres grundigt om samarbejdet mellem pædagoger og psykologer.

Psykiatri.

Stk. 1. Undervisningen i psykiatri skal - sideløbende med psykologiundervisningen - tilstræbe en orientering i de psykiske lidelser i videst forstand, deres opståen, forløb og behandling med særligt henblik på barndom og ungdom.

Stk. 2. Man tilstræber at give eleverne forståelse af, hvad der foregår i en observation og i en behandling, hvad enten den er dybdepsykologisk eller overvejende pædagogisk. Hovedformålet er at give dem en forståelse af pædagogens muligheder i bestræbelserne på at stabilisere børn og unge med psykiske vanskeligheder. En del pædiatriske emner kan tages op, især sådanne, som står i vekselvirkning med psykiske lidelser. Undervisningen kan gøres så instruktiv som muligt ved gennemgang og demonstration af konkrete tilfælde.

Stk. 3. Eleverne orienteres grundigt om samarbejdet mellem pædagog og læge.

Metodik.

Stk. 1. Institutionsmetodik (for samtlige elever) omfatter gennemgang af institutionernes indretning, herunder rummenes udnyttelse og udstyr, den specielle indretning af lokaler til fritidsbeskæftigelse og af udendørs legeplads. Desuden behandles spørgsmål om institutionslivets former (dagplan, orden, fordeling af arbejde og fritidsbeskæftigelse, opdeling af eleverne i grupper, samarbejde mellem medarbejdere på institutionen og med personer og kredse uden for institutionen m.v.). Spørgsmål af særlig betydning for den pædagogiske påvirkning af eleverne (andagter, samtaler, religiøse og etiske spørgsmål, lektiehjælp, anvendelse af straf og belønning), tages op til forhandling og vejledning. Endelig gives der en kort oversigt over skolelovgivningen.

Stk. 2. Undervisningsmetodik (for elever, der er lærere).

Med udgangspunkt i en gennemgang af folkeskolens fagkreds gives der en grundig vejledning i særundervisningen for handicappede børn og unge (bl.a. sinker og dyslektikere). Behandlings- og undervisningsmetoder samt velegnet undervisningsmateriale for handicappede børn og unge gennemgås og demonstreres, ligesom der gives vejledning i alle former for standpunktprøver, der er tilgængelige for pædagoger.

Borne- og ungdomsforsorgskundskab.

Stk. 1. Indledningsvis gennemgås børneforsorgens udvikling og opbygning. Herved lægges der særlig vægt på reglerne om børneforsorgens institutioner, deres indretning, økonomi og virkemidler.

Stk. 2. Endvidere gennemgås reglerne om pleje og adoption, mødrehjælps- og svangerskabslovgivningen, forholdet mellem politi og børneværn, herunder reglerne om kriminel lavalder, tiltalefrafald og behandling af unge lovovertrædere i det hele. I forbindelse hermed gives en vejledning i formulering af rapporter, indberetninger, udtalelser og ansøgninger m.v.

Stk. 3. Ved en gennemgang af de vigtigste lovbestemmers anvendelse på konkrete sager søges eleverne opøvet i lovfortolkning, således at de både forstår og indprenter sig de gældende regler. Samtidig med, at der gives eleverne et solidt kendskab til den gældende børneforsorgslovgivning, tilstræbes det, at denne ses i lys af den samlede sociallovgivning.

Regnskabsføring og driftsøkonomi.

Stk. 1. Formålet med undervisningen er at give lederen af et opdragelseshjem de bedste betingelser for at administrere hjemmet hensigtsmæssigt.

Stk. 2. Undervisningen omfatter en fuldstændig gennemgang af regnskabsføring og udarbejdelse af driftsregnskab og status for alle typer af opdragelseshjem, herunder en gennemgang af de lovmæssige bestemmelser om regnskabets udarbejdelse, revision m.v. I forbindelse med opstillingen af årsregnskabet gennemgås de specielle regnskaber for landbrug og oplæringsvirksomheder. Endvidere gennemgås reglerne for beregningen af statstilskud til opdragelseshjem, og i tilslutning hertil udarbejdes driftsbudgetter og likviditetsoversigter, ligesom der foretages gennemgang af lønberegning, naturalydelser m.v.

Stk. 3. Ud fra læren om almindelig driftsøkonomi gennemgås sådanne områder, der kan have praktisk betydning for en institutionsleder, bl.a. driftsstatistik, koststatistik, likviditetsforhold, institutionernes indkøbsforhold samt tilrettelæggelse og gennemførelse af byggeprogrammer.

Stk. 4. Endelig omfatter undervisningen en gennemgang af forsorgsinstitutionernes revisi-

onsmæssige forhold, hvori indgår tilrettelæggelse af den interne kontrol.

§ 43.

Samfundsspørgsmål.

Undervisningen tilsigter at give eleverne forståelse af det moderne samfunds socialpolitiske problemer, ligesom de opøves i at vurdere statistisk materiale. Der lægges vægt på gennemgang af befolknings- og familiepolitik, arbejdsmarkedets forhold og boligspørgsmål. Under dette fag orienteres eleverne desuden om uddannelsesforhold og erhvervsvejledning.

§ 44.

Socialhygiejne.

Formålet med undervisningen er at klargøre for eleverne den samfundsmæssige idé i arbejdet for sundhedens bevarelse. Idet der gennem hele undervisningen lægges vægt på de forhold, der vedrører børn og unge, orienteres eleverne om hygiejnens hovedprincipper, sundhedsvæsenets organisation samt den socialhygiejniske omsorg for den enkelte, således som den er fastlagt i lovgivningen. Hovedpunkterne i den tekniske hygiejne, bygningshygiejne, arbejds- og erhvervs- og bygningshygiejne gennemgås. Der gives en fremstilling af ernæringshygiejnen, den personlige hygiejne (klædedragt og legemspleje) samt sexualhygiejne.

§ 45.

Bog- og bibliotekskundskab.

Stk. 1. Den vigtigste del af den for børn og unge egnede litteratur, både faglig og skønlitterær, gennemgås, og almindelige synspunkter vedrørende børns og unges læsning drøftes.

Stk. 2. Der gives retningslinier for bogvalget til biblioteker for børn og unge, og de vigtigste hjælpemidler ved bogvalget anvises. Herudover gives vejledning i ordning, katalogisering og betjening af et mindre bibliotek for børn og unge, ligesom bibliotekets betydning og placering i forsøgsarbejdet drøftes.

Stk. 3. I samarbejde med faglærerne i hovedfagene oplæres eleverne i biblioteks-, håndbogs- og tidsskriftsbenyttelse, både med henblik på deres uddannelse og deres fremtidige pædagogiske arbejde.

§ 46.

Etik.

På grundlag af De forenede Nationers er-

klæring om menneskerettighederne og om barnets rettigheder og det til grund for disse liggende menneskesyn gennemgås de etiske regler, der må følges af de enkelte mennesker og nationerne i deres indbyrdes forhold.

§ 47.

Supplerende foredrag, institutionsbesøg m.v.

I foredrags- og diskussionsform behandles aktuelle emner samt emner, der har tilknytning til skolens fagkreds, og som nærmere uddyber denne. Gennem institutionsbesøg og ekskursioner gøres eleverne bekendt med pædagogisk og socialt arbejde i praksis. Det tilstræbes, at eleverne stifter bekendtskab med børne- og ungdomsforsorgens administrative organer, institutioner indenfor såvel børne- og ungdomsforsorgen som særfor sorgen samt hovedstadsområdet socialfilantropiske arbejde og de bykvarterer, hvortil det er knyttet.

§ 48.

Beskæftigelses fag.

Stk. 1. I de obligatoriske timer tilstræbes en udvidet forståelse af det skabende arbejdes betydning i det opdragende arbejde med såvel børn som unge. Dette søges nået dels ved en teoretisk gennemgang og dels ved elevernes egen beskæftigelse ved frit manuelt arbejde.

57/. *2.* For elever, der ikke tidligere har modtaget undervisning i dette fagområde, gives et kursus i brug og vedligeholdelse af forskellige værktøjer samt den hensigtsmæssige indretning af lokaler til dette arbejde og vedrørende forskellige materialer og deres anvendelsesmuligheder.

Stk. 3. I de valgfri timer gives der eleverne lejlighed til – alt efter den enkelte elevs særlige interesser – at arbejde med forskellige beskæftigelsesformer, herunder også hobbyformer af interesse for unge.

§ 49.

Valgfri fag.

Inden for det valgfri område kan gennemgås emner inden for bildende kunst, sang og musik, dramatik m. v. Formålet med denne undervisning er ved siden af den personlige udvikling at give eleverne baggrund for bl. a. underholdning og udsmykning på institutionerne. I denne forbindelse kan gives et kursus i taler- og demonstrations teknik, ligesom eleverne gennem instruktion og demonstration kan gøres bekendt med de mu-

ligheder og den hjælp, den autovisuelle teknik kan yde i den daglige opdragergerning.

§ 50.

Såfremt eleven ikke forud for optagelsen til den videregående uddannelse har bestået en anerkendt samariterprøve, må han uden for timeplanen gennemgå et samariterkursus, der afsluttes med en anerkendt prøve.

3. Uddannelsens afslutning.

§ 51.

Stk. 1. Ved afslutningen af undervisningen giver lærerne i eksamensfagene en bedømmelse af elevernes faglige standpunkt, der indføres i skolens afgangsprotokol inden prøvens afholdelse.

Stk. 2. Inden undervisningens afslutning fremlægger eleven en større skriftlig opgave inden for den pædagogisk-psykologiske fagkreds. Emnet for denne opgave kan vælges af eleven efter aftale med faglæreren.

Stk. 3. Der afholdes afsluttende prøver i følgende fag:

- a. En mundtlig prøve i pædagogik og psykologi.
- b. En skriftlig prøve i børne- og ungdomsforsorgskundskab.
- c. En skriftlig prøve i regnskabsføring.

Stk. 4. Med hensyn til eksamens afholdelse, bedømmelse af elevernes præstationer og udfærdigelse af afgangsbrev finder reglerne i § 17, stk. 3-7 anvendelse.

IV. Udvalget vedrørende børneforsorgs-seminariere.

(Skoleudvalget).

§ 52.

Stk. 1. Uddannelsen ved børneforsorgsseminarierne og børneforsorgens fortsættelsesseminarium i henhold til de i afsnittet I—III ovenfor anførte regler er henlagt under et af socialministeriet beskikket udvalg bestående af 9 medlemmer. Af disse skal 1 medlem repræsentere socialministeriet, 1 medlem direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen og 4 medlemmer de personaleorganisationer, uddannelsen omfatter. Socialministeriet beskikker skoleudvalgets formand. Medlemmerne beskikkes af socialministeriet for et tidsrum af 4 år svarende til valgperioden for de kommunale valg.

Stk. 2. Direktoratet for børne- og ungdoms-

forsorgens pædagogisk-psykologiske konsulent deltager som særlig tilfornordnet i skoleudvalgets møder. Endvidere tilkaldes i fornødent omfang forstanderne for de enkelte seminarier. Skoleudvalget er i øvrigt berettiget til at forhandle med og tilfornordne særlige sagkyndige til at deltage i udvalgets møder.

§ 53.

Stk. 1. Skoleudvalget har ansvaret for, at de i nærværende bekendtgørelse fastsatte regler for uddannelse af børneforsorgspædagoger gennemføres. Udvalget træffer i det omfang, hvor ikke andet er udtrykkelig fastsat, afgørelse i spørgsmål vedrørende dispensation fra optagelsesbetingelserne og fra de gældende regler inden for den teoretiske og praktiske uddannelse samt i spørgsmål vedrørende ydelse af økonomisk støtte til eleverne på seminarierne.

Stk. 2. Skoleudvalget tager i øvrigt i det omfang ikke andet er fastsat stilling til spørgsmål, der er af principiel betydning eller af fælles interesse for de i bekendtgørelsen omhandlede uddannelser.

V. Ydelse af vikartilskud, stipendier og tilskud til dobbelt husførelse.

§ 54.

Stk. 1. Til elever ved børneforsorgsseminarierne og børneforsorgens fortsættelsesseminarium kan ydes tilskud til afholdelse af vikarudgifter af et på de årlige finanslove bevilget rådighedsbeløb. Det er som hovedregel en forudsætning for ydelse af sådant tilskud, at pågældende elev har virket mindst 3 år ved anerkendte børneforsorgsinstitutioner i en stilling med selvstændigt pædagogisk ansvar, at han med institutionens samtykke holder vikar for at deltage i uddannelsen, samt at vikaren og dennes aflønning er godkendt af direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen. Der ydes et tilskud svarende til højst lønnen på 1. løntrin i den pågældende lønningsklasse. Udgiften til vikar afholdes af institutionen, der mod behørig dokumentation for udgifternes afholdelse og attestation for pågældende medarbejders deltagelse i uddannelsen får udbetalt det bevilgede vikartilskud.

Stk. 2. Tilskud til afholdelse af vikarudgifter bevilges af skoleudvalget efter indstilling af forstanderen for pågældende seminarium og direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen.

§ 55.

Til elever, der ikke har opnået vikartilskud, kan ydes stipendier af et på de årlige finanslove bevilget beløb. Disse stipendier bevilges af skoleudvalget efter nærmere af socialministeriet fastsatte regler.

§ 56.

Såfremt deltagelse i uddannelsen på børneforsorgsseminarierne eller børneforsorgens fortsættelsesseminarium påfører en elev særligt store udgifter til dobbelt husførelse, kan der på linie med tilskudsordningen for Danmarks Lærerhøjskole udover vikartilskud efter § 54 tildeles ham et særligt tilskud til dækning af disse udgifter.

Det er en betingelse for opnåelse af sådant tilskud, at eleven har forsørgerpligt over for andre, og at han under uddannelsen opretholder sit hjem med selvstændig husførelse.

§ 57.

Til børnehaver, der modtager elever på børneforsorgsseminariernes småbørnslinie til prak-

tisk uddannelse, kan der ydes tilskud til afholdelse af 30 % af elevlønnen af det på de årlige finanslove bevilgede rådighedsbeløb i henhold til børne- og ungdomsforsorgslovens § 56, stk. 4. Tilskud af dette rådighedsbeløb bevilges af børne- og ungdomsforsorgens økonomiske nævnt.

VI. Overgangsbestemmelser.

§ 58.

Stk. 1. Nærværende bekendtgørelse træder i kraft pr. 1. september 1962.

Stk. 2. Samtidig ophæves arbejds- og socialministeriets bekendtgørelse af 8. marts 1952 angående en særlig uddannelse af ledere og medarbejdere til opdragelseshjem.

Stk. 3. Bekendtgørelse af 10. oktober 1951 af regler angående barneplejerskeuddannelsen forbliver i kraft, indtil den fornødne kapacitet er opnået på børneforsorgsseminariernes småbørnslinie.

De ændrede regler vedrørende den 1-årige barneplejerskeuddannelse træder dog i kraft straks.

VI. SAMMENDRAG

I fortsættelse af sin betænkning nr. 257 af 29. marts 1960 vedrørende ændring af barneplejerskeuddannelsen fremsætter det pædagogiske nævnt forslag om gennemførelse af den nye uddannelse for barneplejersker - småbørnslinien inden for grunduddannelsen — foreløbig ved oprettelse af et hold på et nyt børneforsorgsseminarium i den tidligere Kronprinsesse Louises praktiske husgerningsskoles bygninger i Bagsværd, og et hold på børneforsorgsseminariet i Jægerspris. Den nye barneplejerskeuddannelse er indpasset som en parallellinie til den eksisterende grunduddannelse, således at der for fremtiden bliver to linier i grunduddannelsen (en almen linien og en småbørnslinie), der begge fører frem til og giver adgang til videregående uddannelse på børneforsorgens fortsættelsesseminarium. Forslaget om indretning af et børneforsorgsseminarium i Chr. d. IX's børnehjems bygninger i Århus genfremsættes. Endvidere foreslås på lidt længere sigt indrettet yderligere et børneforsorgsseminarium i Bolbro børnehjems bygninger i Odense under hensyn til det i kapitel III anslåede uddannelsesbehov.

Endelig fremsættes forslag til ændret bekendtgørelse angående uddannelsen til børneforsorgspædagog til afløsning af arbejds- og socialministeriets bekendtgørelse af 8. marts 1952 angående en særlig uddannelse af ledere og medarbejdere til opdragelseshjem.

I *kapitel I* refereres de nugældende regler for uddannelse af personalet ved opdragelseshjem samt ved børneforsorgsinstitutioner for spæde børn og småbørn samt betænkningen nr. 128 af 1955 vedrørende en særlig uddannelse af ledere og medarbejdere inden for børneforsorgen og det pædagogiske nævnets betænkning nr. 257 af 29. marts 1960 vedrørende udbygning af barneplejerskeuddannelsen. Der fremsættes forslag til en *samlet undervisningsplan* for uddannelsen af personalet ved opdragelseshjemmene samt forslag til særlig benævnelse for uddannelsesskolerne og de elever, der udgår fra disse. Grundskolerne foreslås benævnt *børneforsorgsseminarier* og den videregående uddannelse, der for tiden er indrettet som afdeling af Danmarks sociale højskole, foreslås benævnt: *Børneforsorgens fortsættelsesseminarium*.

Elever, der har gennemgået uddannelsen på disse seminarier, foreslås benævnt *børnefor-sorgspædagoger*.

Der stilles forslag om en speciel uddannelse for *diakoner*, der går ind i børneforsorgsarbejdet, således at de efter denne uddannelse kan søge optagelse på børneforsorgens fortsættelsesseminarium.

Der ønskes adgang til at etablere en *mere differentieret videregående uddannelse* på *Børneforsorgens fortsættelsesseminarium* og dettes overgang til et selvstændigt seminarium med egen forstander begrundes. Der stilles forslag om oprettelse af en sådan forstanderstilling i 27. lønningsklasse.

I *kapitel II* gennemgås de nugældende regler for ydelse af vikartilskud og stipendier til deltagere i børneforsorgens uddannelser samt reglerne for økonomisk støtte til lærere i folkeskolen, der gennemgår årskursus på Danmarks lærerhøjskole, og reglerne for økonomisk støtte gennem ungdommens uddannelsesfond.

For så vidt angår stipendierne til eleverne på småbørnslinien og den kombinerede teoretisk-praktiske uddannelse af den almene linie stilles forslag om, at disse ydes gennem ungdommens uddannelsesfond. For så vidt angår medarbejdere, der søger grunduddannelsens almene linie eller børneforsorgens fortsættelsesseminarium fremsættes forslag om forhøjelse af vikartilskudene og ydelse af tilskud for dobbelt husførelse i lighed med reglerne for årskursister på Danmarks lærerhøjskole.

I *kapitel III* gennemgås behovet for uddannelse af børneforsorgspædagoger, idet det beregnes, at der bør uddannes ca. 150 pædagoger efter den almene linie og ca. 100—125 pædagoger efter småbørnslinien om året.

Behovet foreslås dækket ved, at den tidligere husgerningsskole i Bagsværd indrettes til på længere sigt at modtage 2 hold elever af småbørnslinien og et hold af den almene linie. Børneforsorgsseminariet på Jægerspris foreslås udvidet med et hold af småbørnslinien, og børneforsorgsseminariet på Hindholm højskole foreslås udvidet med et hold af den kombinerede teoretisk-praktiske uddannelse efter den almene linie. Endvidere foreslås børneforsorgsseminariet på Christian den IX's børnehjem i Århus indrettet til at modtage 2 hold af småbørnslinien og 1 hold af den almene linie inden for grunduddannelsen.

I *kapitel IV* gennemgås de økonomiske konsekvenser af nævnets forslag, idet der opstilles budgetter for de 4 børneforsorgsseminarier. Samtidig opgøres de nødvendige udgifter, der må afholdes i indeværende finansår ved etableringen af 2 hold af småbørnslinien henholdsvis på seminariet i Bagsværd og i Jægerspris.

I *kapitel V* er udarbejdet udkast til bekendtgørelse angående uddannelsen til børneforsorgspædagog, idet undervisningsplanerne på grunduddannelsens almene linie, småbørnslinien og fortsættelsesseminariet er reviderede i henhold til de undervisningsmæssige krav, der ud fra de indtil nu indvundne erfaringer bør tilfredsstilles. Forslaget til ny bekendtgørelse omfatter tillige regler for optagelse på de forskellige seminarier, for ydelse af økonomisk tilskud til eleverne samt for de prøver, der afholdes ved undervisningens afslutning.

I henhold til forslagets §§ 52 og 53 foreslås det nuværende skoleudvalg vedrørende børneforsorgsskolerne fremtidig benævnt *udvalget vedrørende børneforsorgsseminarierne* (skoleudvalget), ligesom der gives regler for dettes sammensætning og beføjelser.

København, d. 2. juli 1962.

P. W. Bræstrup

N. C. Horsfeldt-Poulsen

H. Horsten

Erik Munch-Petersen

Otto V. Nielsen

Aage Nørfelt

Poul W. Perch

Søren Korsgaard

**FORSLAG TIL ARBEJDSOPGAVER FOR ELEVER EFTER
SMÅBØRNSLINIEN UNDER PRAKTIKANTTJENESTE PÅ BØRNEHOSPITAL
ELLER BØRNEAFDELING. (Bekendtgørelsens § 33).**

Vaske spæde børn	Tælling af puls og respiration
Vaske større børn	Observation af børn (i almindelighed)
Bade større børn	Observation, specielt - obs. af dehydrerede
Behandling af arp	Observation, specielt — obs. af »krampebørn«
Behandling af »røde haler«	Observation, specielt — obs. af febrile børn
Behandling af trøske	Observation af fæces
Behandling af fissurer	Pleje af børn med akut diarrhoe
Made børn	Kurveføring
Give flaske	Udregning af normalvægt og -højde
Rensning og kogning af sutter	Medicingivning
Veje og måle spædbørn	Assistere ved diegivning
Veje og måle større børn	Isolationsteknik, udført
Opsamling af urin hos småbørn og spædbørn	Udfyldning af kort til forskellige prøver
Opsamling af stråleurin	Mælkekøkken, incl. beregning og tilberedning af dia:ter.
Påsætning og aflæsning af moroplastre	
Temperaturmåling	

BILAG B

OVERSIGT OVER UDDANNELSE TIL BØRNEFORSORGS PÆDAGOG.

	Skolegang ud over 7-årig folkeskole				
FORUDGÅ- ENDE UDDAN- NELSE:	+ mindst 2 års praktisk arbej- de ved opdra- gelseshjem		+ 1-årig barne- plejerske- uddannelse		Særlige ordninger
GRUNDUD- DANNELSE:	Almen linie (teoretisk undervisning)	Almen linie (kombineret; praktisk og teo- retisk under- visning)	Småbørnslinie (komb. prak- tisk og teoretisk undervisning)	Sygeplejerske- uddann. + i/o års praktik + 4 måneders afsluttende teorikursus på småbørnslinien	Diakonuddan- nelse + 1/2 års praktik -)- 5 måneders teorikursus
	1 år	mindst 2 år	2 år 9 måneder		
VIDEREGÅ- ENDE UDDAN- NELSE:	Børneforsorgens fortsættelsesseminarium (teoretisk undervisning)				1 år

